

«Յո՞ երթաս», Գևորգ Վարդան

Իրանի իսլամական խորհրդարանը (ԻԻԿ), 2005թ. մարտի 9-ին, դժբազ իր միստի ընթացքում որոշում ընդունեց պետությունից 17 միլիարդ 500 միլիոն դոլար (մոտ երկու միլիոն դոլար) հատկացնել սահմանադրությամբ ճանաչված կրոնական փոքրամասնությունների մշակութային, մարզական և մամուլի գործունեության զարգացմանը:

Վերոհիշյալ գումարից թեև անհայտնաբերված բաժին ընկավ չորս միլիարդ 700 միլիոն դոլար (գրեթե մուսուլմանական ընկերությունների և հարավային իրանական հայրենասիրների համայնքի համագործակցության օգտին): Գևորգ Վարդանին, իսկ վերջինս մոռանալով իր հանգամանքը՝ որպես համայնքի պատգամավոր, հայտնվեց կուսակցականի դերում և սուսիկ փուսիկ, ժողովրդի աչքից թաքցնելով, ստացած գումարը բաժանեց յուրայինների միջև:

3 միլիարդ դոլար կրթական խորհրդին, 500 միլիոն դոլար «Ալիք» օրաթերթին, 200 միլիոն դոլար «Պայման» եռամսագրին, 200 միլիոն դոլար «Հանդես» եռամսագրին, 200 միլիոն դոլար Կարիքավորների օժանդակող մարմնին, 200 միլիոն դոլար էլ իր գրասենյակի ծախսերի համար:

Հարց է առաջանում թե՛ ի՞նչ տրամաբանությամբ է Գևորգ Վարդանը առաջնորդարանի բյուջեից օգտվող ՀՀԿ պաշտոնաթերթ, տպարանատեր, «Ալիք» օրաթերթին, ինչպես նաև «Պայման» ու «Հանդես» եռամսյա թերթերին առատաձեռնորեն բաժին հատկացնում պետական նպաստից, իսկ նույն ժամանակ անտեսության ենթարկում քսանամյա «Արաքս» շաբաթաթերթին, որ մեծ գոհողությունների շնորհիվ ցայժմ պահպանել է իր գոյությունը:

Իհարկե, այստեղ, մենք ոչ միայն մեղադրում ենք Գևորգ Վարդանին ու նրա կուսակցական մուլուցքը, այլ նաև պետական կողմին:

Ի՞նչն է թույլ տալիս պարոն պատգամավորին այսքան գռեհիկ կերպով անտեսել Դաշնակցության չենթարկվող կառույցներին՝ կուսակցական մեղմությունը՝ թե պետական հովանավորությունը: Քանի որ իրականում Գևորգ Վարդանը այս մոտեցումով ոչ միայն անարգում է իր իսկ կոչմանը, այլ նաև մեր համայնքին:

Իհարկե, այստեղ, մենք ոչ միայն մեղադրում ենք Գևորգ Վարդանին ու նրա կուսակցական մուլուցքը, այլ նաև պետական կողմին, որ համայնքի անուճով պետությունից դուրս գրված գումարը ճիշտ և ազնվորեն բաժանելու փոխարեն, գիտակցաբար, հանձնում է քաղաքական որոշ ուղղության տեր մի մարդու, որը դժբախտաբար, անկարող է համայնքի շահերը գերադասել կուսակցականից:

Համայնքի անուճից ու ունեցվածքից շարաշահելն արդեն հասել է գռեհիկ սահմանների, որի մեջ իհարկե, իր կարևոր և անուրանալի դերն է կատարում պետական կողմը: Չարաշահումներ, որոնց հետևանքով մեկ կողմից քաղաքական, նյութական և բարոյական մեծ ծախսեր ու վնասներ է բարդվել ու դեռ բարդվում համայնքի վրա, փաստը՝ հայոց

→ 8

Թուրքիայում հայտնաբերվել է Հայոց ցեղասպանության հնարավոր գոհերի զանգվածային գերեզմանը

Թուրք ժամդարմները հրամայել են երկրի գյուղերից մեկի բնակիչներին լռել հոկտեմբերի 17-ին հայտնաբերված զանգվածային գերեզմանոցի մասին, որը կարող է լինել Հայոց ցեղասպանության գոհերի գերեզմանը: Ըստ քրդական Ulkede և

սին Ակարսուլի ոստիկանությանը: Թուրքական բանակի սպաները հրամայել են փակել քարանձավի մուտքը և լռել հայտնաբերված մասունքների մասին: Ընդ որում, նրանք հայտարարել են, թե այդ փաստի վերաբերյալ հետաքննություն կտարվի: Քրդական

Ozgur Gundem թերթի, Քսիրաբեբաբ գյուղի բնակիչները գերեզման են փորելիս եղել իրենց հարազատներից մեկի համար, երբ մի քարանձավ են հայտնաբերել, որ լի էր մոտավորապես 40 մարդու ոսկորներով և զանգեղով: Քսիրաբեբաբայի բնակիչները ենթադրել են, որ հայտնաբերվել են գյուղի մոտ 300 բնակիչների՝ ազգությամբ հայերի գերեզմանները, որոնց սպանել են 1915 թվականին: Նրանք հայտնել են այդ մա-

թերթը հաղորդում է, որ թուրք գինվորականները փործել են քարքարե այդ տեղեկությունը: Լրագրողներին թույլ չեն տվել մտնել քարանձավ: Ձինվորականները նաև արգելել են գյուղի բնակիչներին ցույց տալ քարանձավի ճամապարհը: Մինչդեռ, Սողերտրոն համալսարանի պատմության պրոֆեսոր Դեվիդ Գաունթը գտնում է, որ քարանձավում հայտնաբերվել են մոտակա Դարա (այժմ Օգյուզ) քաղաքից մոտ 150

ԻՐԱՆ-ՏԱՅՆԱՍԱՆ ՓԱՋՏԱՍԱՐԸ ԿԳՈՐԾԱՐԿՎԻ ԱՅՍ ՏԱՐԵՎԵՋԻՆ ...2

ՈՂՁ ԱՅՆԱՐԿԻ ՎԱՅԵՐԸ ԼՊԱՐՏՈՐԵՆ ԸՆՏԱՐԱՐՈՒՄ ԵՆ «Vive La France!» ...3

ՊԱՏՊԱՍՎՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՆՈՐԻԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ...8 ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԵՋ ...5

հայ և 120 ասորի տղամարդկանց մասունքները, որոնք սպանվել են 1915 թվականի հունիսի 14-ին:

Նկարահանվում է դարաբաղյան պատերազմի մասին բազմասերիանոց կինոնկար

Հայկական առաջին ակնարկային նկարահանում է բազմասերիանոց գեղարվեստական կինոնկար: Արդեն մեկ ամիս է, ինչ ֆիլմի ստեղծագործական կազմն աշխատում է Արցախում: «Մի վախեցիր» խորագրված ֆիլմը նկարահանվում է գեղարվեստական ստեղծագործության սկզբունքով: Այն չի ներկայացնելու իրական կերպարներ ու իրադարձություններ, սակայն ֆիլմն իրական կյանքի մասին է: Հեղինակները փորձում են հնարավորին հավաստի ներկայացնել 1991-93թթ. պատմական իրողությունը: Նկարահանումները կատարվում են նույն տեղանքներում, որտեղ կազմավորվել են կամավորական ջոկատներ, մղվել կատաղի մարտեր: Նկարահանման հրապարակներում դեռ պահպանվում են

պատերազմի հետքերը: Ֆիլմի գլխավոր հերոսը Արման Արամյանն է, երեկանցի երիտասարդ, որ հանգամանքների բերումով հայտնվում է պատե-

մարմնավորողների դերը: Սփյուռքահայ գինվորի կերպարը մարմնավորում է կանադահայ պրոֆեսիոնալ դերասանը: Նա նկարահանվել է նաև

Րազմական գործողությունների կիզակետում: Ոչ պակաս դժվար ու վտանգավոր է հակառակորդի կերպարը

Ատոմ Էդոյանի «Արարատ» ֆիլմում: Ֆիլմի նկարահանումները նախատեսված է ավարտել հունվարին:

فروشگاه
تکنو پارشن
بوس انواع لوازم بخار، آب، گاز

شیرهای فشار شکن، ترموستاتیک، اطمینان، شیرهای برقی، فلکه های بخار، شیر آلات PVC، لوله گیرهای فلزی و لاستیکی، کنترل آلات مکانیکی و الکترونیکی، پنوماتیک و لوازم آمونیاکی و کلیه شیر آلات و اتصالات استنلس استیل در آلیاژهای مختلف

خ خیام شمالی، روبروی پارک شهر، کوچه شهید اکبر رومی، پاساژ ۱۱۰، طبقه اول (بالای همکف)، پلاک ۱ ژوزف - هاملت تلفن: ۳۳۱۱۲۲۵۷ تلفکس: ۳۳۹۲۵۴۳۹

ԱՐԴԲԵՋԱՆԻՆ ԿԱՐՈՂ ԵՆ ԸՆՈՒՅՆԵԼ ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ԻՑ ԸՆՅԱԿԱԿԱՆ ԽԱՉՔԱՐԵՐԻ ՈՉՆՉԱՑՄԱՆ ԸԱՍԱՐ

Տարբեր երկրների խորհրդարանների ներկայացուցիչներին և շտաբային պատմաբան, մշակույթի մասնագետից բաղկացած միջազգային պատվիրակությունը Փարիզում հանդիպել է ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի գլխավոր տնօրեն Կոչիլիո Մացուրոյի հետ, որից պաշտոնապես պահանջվել է միջազգային հետաքննություն անցկացնել և քննադատել Ազրբեջանի բանակի կողմից Հին Ջուղայի հայկական գերեզմանատան ոչնչացման փաստը: Այդ մասին

PanARMENIAN.Net-ին հայտնել է անկախ ֆրանսիացի լրագրող Փան Էլիյանը:

Պատվիրակությունը կազմվել է Եվեյցարիա-Հայաստան խորհրդարանական խմբի պահանջով՝ ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ում Հայաստանի դեսպան Շարլ Ագնա-վուրի աջակցությամբ: Խորհրդարանականները ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի գլխավոր տնօրենին սպառնացել են ներկայացրել, ինչպես նաև ստորագրված Հուշագրեր, որում Ազրբեջանի Համար հինգ Հանձնարարականներ են ներկայացված, որոնց շարքում հայկական գերեզմանի վայրում քրիստոնեական հուշարձանի կանգնեցումը: Եթե Ազրբեջանը չպատասխանի այդ առաջարկներին, պատվիրակության անդամները եվրոպական կառավարություններին, Եվեյցարիայի, Ռուսաստանի և Կանադայի միջնորդությամբ կբարձրացնեն ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ից Ազրբեջանի դուրս հանման հարցը:

«Նյու Յորք Թայմս».
«ԹՈՒՐԵԻԱՆ ՊԵՏՔ Է ՃԱՆԱԶԻ ԻՐ ԱՆՅՅԱԼԻ
ՇԱՆՑԱՆՔՆԵՐԸ, ԲԱՅՑ ՖՐԱՆՍԻԱՅԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ
ԸՆԴՈՒՆԱԾ ՕՐԻՆԱԳԻԾՆ ԱՆՇԵԹԹ Է»

«ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ» Ռ/Կ. 17.10.06: Այսօր «Նյու Յորք Թայմս» թերթն իր խմբագրականում անդրադարձել է Ֆրանսիայի խորհրդարանի ընդունած օրինագծին, որով պատիժ է սահմանվում Հայոց ցեղասպանությունը հերքելու համար:

«Մենք բազմիցս կարծիք ենք հայտնել, որ Թուրքիան պետք է ճանաչի իր անցյալի հանցանքները և դադարեցնի այն գործընթացը, որով զարգացող և զարթոնող ժողովուրդները չեն կարողանում հանդիմանալ իրենց դեմ իրականացվող սպառնալիքներին: Բայց մենք անհեթեթ է գիտնում ենք համարում այն փաստը, որ Ֆրանսիայի Ազգային ժողովը անցած շաբաթ ձայների մեծամասնությամբ ընդունեց մի օրինագիծ, որով, սուգանքի և բանտարկության սպառնալիքով, անօրինական է համարվում պնդելը, թե Հայոց ցեղասպանություն չի եղել», - գրում է թերթը: - «Ֆրանսիայի Սենատը դեռ հնարավորություն ունի դեմ նետել այդ վրդովեցուցիչ օրինագիծը, և հուսով ենք՝ այդպես էլ կանի»:

«Կասկած չկա, որ որքան ավելի շուտ թուրքերը հաշտվեն իրենց անցյալի հետ, այնքան լավ է նրանք սկսում են դա անել: Հիմնականում որովհետև ձգտում են անդամակցել Եվրամիությանը: Դա չի արդարացնում այն ճանապարհը, որով Ֆրանսիացի քաղաքական գործիչները փորձում են շահարկել հակաթուրքական զգացմունքները՝ սիրաշահելով պատկանելի ֆրանսազայ համայնքին», - ասված է խմբագրականում:

Կել հակաթուրքական զգացմունքները՝ սիրաշահելով պատկանելի ֆրանսազայ համայնքին», - ասված է խմբագրականում:

«Այո, Ֆրանսիան մեկն է եվրոպական մոտ մեկ տասնյակ երկրներից, որոնք օրենքներ են ընդունել հրեաների Ողջակիզումը հերքելու դեմ: Ոմանք

փաստարկում են, որ դրանք նույնպես ոտնահարում են արտահայտվելու ազատությունը: Բայց այդ օրենքները գոնե հիմնվում են այն փաստի վրա, որը ներկայացնում են Հիտլերի ռասիստական տեսությունները դավաճող ծայրահեղական հակահեմիթները: Հայկական հարցը Ֆրանսիայի համար փաստի վրա ներկայացնում: Դրա քաղաքական շահարկումը ասօրենականացնում է ոչ միայն Ողջակիզումը, այլև Հայոց ցեղասպանությունը», - եզրափակում է «Նյու Յորք Թայմս»-ը:

ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԸՆԴՈՒՆԱԾ ԸՆԴՈՒՆԱԾ ԸՆԴՈՒՆԱԾ

Հայաստանի Ազգային ժողովը հոկտ. 4-ին իր առաջին ընթերցմամբ ընդունեց Քրեական օրենսգրքի փոփոխություն, որով ցեղասպանությունը հերքելը դառնում է քրեորեն պատժվող արարք:

Քրեական օրենսգրքի նոր հոդվածը կոչվում է «Ցեղասպանությունը և խաղաղության և մարդկության անվտանգության դեմ ուղղված մյուս հանցագործությունները հերքելը, մեղմացնելը, դրանց հավանություն տալը կամ արդարացնելը»:

Հոդվածն ազդարարում է, - «Համակարգչային համակարգի միջոցով հանրությանը նյութեր տարածելու կամ որևէ այլ ձևով մատչելի դարձնելու միջոցով ցեղասպանությունը և խաղաղության և մարդկության անվտանգության դեմ ուղղված մյուս հանցագործությունները հերքելը, մեղմացնելը, դրանց հավանություն տալը կամ արդարացնելը»:

դություն և մարդկության անվտանգության դեմ ուղղված սույն գլխի մյուս հոդվածներով նախատեսված հանցագործությունները հերքելը, մեղմացնելը, հավանություն տալը կամ արդարացնելը, եթե դա կատարվել է ռասայական պատկանելիության, մաշկի գույնի, ազգային կամ էթնիկական ծագման կամ կրոնական պատկանելիության հիման վրա՝ անձի կամ անձանց խմբի նկատմամբ ատելություն, խտրականություն կամ բռնություն հրահրելու նպատակով՝ պատժվում է սուգանքով՝ նվազագույն աշխատավարձի հարյուրապատիկից երեքհարյուրապատիկի չափով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով»:

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐԸ ԿՈՉ ԵՆ ԱՆՈՒՄ ԲՈՅՎՈՏԵԼ ԹՈՒՐԵԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐԱՆԸ

«ՀՀ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՌԱԴԻՈ», 16.10.06: Սոցիալ-դեմոկրատական հնչակյան կուսակցության «Սարգիս Տխրունի» ուսանողական-երիտասարդական միությունը, հաշվի առնելով վերջին օրերին Թուրքիայում սկսված հա-

կաֆրանսիական հիսթերիան և այն հանգամանքը, որ Թուրք ծայրահեղականները բոլորովին են Թուրքիա ներկրվող ֆրանսիական ապրանքը, կոչ է անում հայ երիտասարդներին՝ բոլորովին թուրքական արտադրության յուրաքանչյուր ապրանք: «Մեր միությունն ափսոսանք է հայտնում այն փաստի կապակցությամբ, որ չնայած Թուրքիան վարում է ընդգծված հակահայկական քաղաքականություն՝ փակել է հայ-թուրքական սահմանը և ուրանում է պատմությունը, մեր ժողովուրդը շարունակում է ամեն օր օգտագործել թշնամական ապրանք՝ այդ կերպ զարկ տալով նրանց տնտեսությանը: Միթե՞ մենք մեր մեջ այնքան կամք չենք կարող գտնել, որ վերջնականապես բոլորովին այն, ինչ թուրքական է՝ լինի արևածաղիկ, թե՛ հագուստ», - ասվում է «Սարգիս Տխրունի» ուսանողական-երիտասարդական միության վարչության հայտարարության մեջ:

فروشگاه آارات

فرشده لوازم هیدرولیک پنوماتیک
 هیدرولیک، پمپ، هیدروموتور، شیر برقی، فشار شکن، مانومتر پنوماتیک واحد مراقبت، جک، شیر برقی، رگلاتور، فلو کنترل، پرشر سوئیچ، پخش لوازم اصلی پنوماتیک کاموزی-ایتالیایی

آدرس: سعدي جنبوی، کوچه علیچور، پاساژ شمس، پلاک ۸

تلفن: ۳۳۹۴۱۸۱۸ - ۳۳۹۷۱۲۷۳

ԻՐԱՆ-ՇԱՅԱՍՏԱՆ ԳԱԶԱՏԱՐԸ ԿԳՈՐԾԱՐԿՎԻ ԱՅՍ ՏԱՐԵՎԵՐՋԻՆ

ՇԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՆԵՐԳԵՏԻԿԱՅԻ ՆԱԽԱՐԱՐԸ

Երեկան, 25.10.06, Նոյյան Տալան: Իրան-Ֆայաստան գազատարը կգործարկվի արդեն այս տարի: Այս մասին հոկտեմբերի 25-ին խորհրդարանում հայտարարեց ՀՀ Եներգետիկայի նախարար Արմեն Մովսիսյանը: Ըստ նախարարի, գազատարի շինարարության աշխատանքները պետք է ավարտվեն 2007թ.-ի մարտին, սակայն իրանական կողմի հետ փոխ համաձայնությանը որոշվել է աշխատանքները ավարտել ընթացիկ տարում:

Լրագրողների հարցերին ի պատասխան ՀՀ վարչապետ Անդրանիկ Մարգրյանը հերքեց Իրան-Ֆայաստան գազատարը Ռուսաստանին հանձնելու մասին լուրերը: «Մենք վաճառքի մասին չենք խոսում», նշեց նա: Ըստ վարչապետի, Ֆայաստանը կարող է իր կողմից կանոնադրական կապիտալի մեջ ներդրում կատարել, կամ դա անել Ռուսաստանի հետ համատեղ: Նա նշեց, որ երկրում արդեն գործում է «Հայ Ռուսագազարդ»-ը, և անտրամաբանական կլինի միաժամանակ գազի բաշխման երկու ցանց ստեղծել: «Երբ կարողանանք ճնշման տակ դնել խողովակը և գազ ստանալ, այն ժամանակ այդ բնագր-

կումներն ավելի կունկրետ կլինեն», նշեց Ա. Մարգարյանը: Նա հավաստիացրեց, որ գազատարի հետ կապված ռուսական կողմի հետ ցանկացած բանակցության մասին տեղեկացվում է նաև իրանական կողմը:

Նշեց, որ Իրանից Ֆայաստան բնական գազի առաքման վերաբերյալ պայամանագիրը ստորագրվել է 2004թ.-ի մայիսին Երևանում: Ըստ այդ պայամանագրի, Ֆայաստանը Իրանից պետք է ստանա տարեկան 1,1 մլրդ խորանարդ մետրից ոչ պակաս գազ: Պայմանագրի գործողության ժամկետը 20 տարի է: Ներկրված գազի դիմաց Ֆայաստանը վճարելու է էլեկտրոֆայով:

«Կոմերսանտ».
«ՇԱՅԱՍՏԱՆԸ ԻՆՔՆ Է ԻՐ ՈՒՆԵՑՎԱԾԸ ԸՆԴՈՒՆԱԾ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻՆ»

«ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ» Ռ/Կ. 31.10.06: «Հայաստանն ինքն է իր ունեցվածքը հանձնում Ռուսաստանին, այդ պատ-

մանով էլ Մոսկվան այնտեղ ներդրումներ կատարելու կարիք չունի», - կարծիք է հայտնել Մոսկվայում լույս տեսնող «Կոմերսանտ» թերթը:

Մեկնաբանելով նախագահ Վլադիմիր Պուտինի այն հայտարարությունը, թե Ռուսաստանի ներդրումները Հայաստանում «ամօթի կերպով տեղում են»՝ օրաթերթը պարզաբանում է, - «Իրականում ներդրումներն ամօթալիքի են, հավանաբար, այն պատճառով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով»:

ինքն է Ռուսաստանին հանձնում իր ունեցվածքը՝ զանազան ծառայությունների, այդ թվում միջնորդական ծառայությունների դիմաց, այնպես որ ներդրումներ կատարելու կարիք էլ առանձնապես չկա»:

Հայտնելով, որ «Գազարդ»-ը ստանձնում է Իրան-Հայաստան գազատարի մի հատվածի վերահսկողությունը, «Կոմերսանտ»-ի հոդվածագիրը փաստում է, - «Համաձայնվում ասել, որ սա վերջին մի քանի տարիների ընթացքում պարոն Պուտինի գլխավոր, եթե ոչ միակ աշխարհաքաղաքական հաղթանակն է այդ տարածաշրջանում»:

70 ՀԱՋԱՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆՑԻ ՎԱՍՏԱԿՈՒՄ Է ԹՈՒՐԵԱԿԱՆՈՒՄ

Թուրքիայի արտգործ նախարար Աբդուլա Գյուլն հայտարարել է, որ «հայ-թուրքական սահմանը մեծ հաշվով բաց է»:

«Ազատություն» ռադիոկայանին տված հարցազրույցում Գյուլն ասել է, որ Թուրքիայում ներկայումս ապրում է աշխատում է 70 հազար հայաստանցի, որոնք իրենց վաստակածն ուղարկում են Հայաստան:

«Բացի այդ, գործում է օրային հաղորդակցությունը», - ավելացրել է արտգործնախարարը:

«Սա քաղաքական հարց է, որը մեծամասամբ կախված է Հայաստանի կառավարությունից», - կարծիք է հայտնել Աբդուլա Գյուլը:

Նոստելով Հայոց ցեղասպանության հետ կապված փաստերն ուսումնասիրելու համար համատեղ հանձնաժողով ստեղծելու վերաբերյալ վարչապետ Ռեջեփ Էրդողանի առաջարկի մասին՝ Թուրքիայի արտգործնախարարը նշել է, - «Մեր վարչապետը դիմել է Հայաստանի նախագահին, սակայն, ցավոք, դրական պատասխան չի ստացել»:

«Բայց հուսով եմ, որ ձեր ղեկավարությունը կրկին կմտածի այդ մասին, և մենք հարցերը կուծենք բարի կամեցողությամբ», - եզրափակել է Աբդուլա Գյուլը:

Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը վերջերս փաստել է, որ Հայաստանը պատասխանել է էրդողանի առաջարկին և փաստորեն «չի ստացել պատասխանի պատասխանը»:

Վերոհիշյալ ասույթը Աբդուլա Գյուլի հետ կայացել է Մոսկվայում, ուր Թուրքիայի արտգործնախարարը մասնակցում էր Սևծովյան տնտեսական համագործակցության կազմակերպության անդամ երկրների արտգործնախարարների երկօրյա հավաքին:

ՄԻ ՔԱՆԻ ՏՈՂՈՎ...

Դաշտոնական տվյալներով, 2006թ. հունվար-օգոստոսին նախորդ տարվա համեմատ Ֆայաստանում կատարված հանցագործությունների թիվը աճել է 12.8 տոկոսով. հանցագործությունների թիվը կազմել է 6 հազար 600, որից 117-ը եղել են առանձնապես ծանր:

Ժակ Շիրակի գործընդերքից ցեղասպանության գոհերի նվիրված հուշամատյանում. «Հիշիր»:

Հրանտ Դիմք. «Թուրքիայում ազգայնամոլությունը զարգանում է»:

Վատիկանը պաշտոնապես հաստատել է, որ Հռոմի պապ Բենեդիկտոս 16-րդը նոյեմբերի 28-ից մինչև դեկտեմբերի 1-ը կայացելի Թուրքիա:

Ֆազարավոր լիբանանահայեր հոկտեմբերի 12-ին Բեյրութում բողոքել են թուրքական խաղաղապահների տեղակայման դեմ: Թուրք խաղաղապահների առաջին խումբը Լիբանան է ժամանել նույն օրերին:

Եվրահանձնաժողովը քննադատել է Ֆրանսիայի խորհրդարանի կողմից ընդունված օրենքը, որը պատիժ է սահմանում Հայոց ցեղասպանությունը հերքելու համար:

Ռուսաստանում ընդունվել է որոշում, համաձայն որի, ամեն ընտանիք, երկրորդ երեխա ունենալու դեպքում, կստանա ամսական 111 ԱՄՆ դոլար օժանդակություն:

Հանրահայտ System of a Down խմբի երգիչ Սերժ Թանգյանը ողջունել է սեմատոր Ռոբերտ Մենենդեզի կողմից Ռիչարդ Յոզլանգին Ֆայաստանում ԱՄՆ դեսպան նշանակման արգելափակումը մինչև Բուշի վարչակազմը չդադարեցնի Հայոց ցեղասպանության ժխտման քաղաքականությունը:

Իլիան Ալին. «Ապրանքաշրջանառությունը Ադրբեջանի և Ռուսաստանի միջև հասել է 1 միլիարդ դոլարի»:

Թուրքիայի արտգործ նախարար Ֆրանսիայի խորհրդարանը «թուրք ժողովրդին հոգեկան վերք է հասցրել»:

Արարատի գազաթը բարձրանալու համար արտերկրացիներին հարկ կլինի ստանալ թուրքական 8 ստյանների թույլտվությունը:

Գերմանահայ կենտրոնական խորհրդի կողմից աշխատանքներ են տարվում Գերմանիայի միջնակարգ դպրոցների պատմության դասագրքերում ընդգրկել Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ նյութը:

Ըստ Ֆայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման նախարարության միգրացիոն գործակալության պետ՝ Գագիկ Եգանյանի, 1992 թվականից ի վեր երկրից հեռացել է 900 հազարից մինչև մեկ միլիոն հայաստանցի:

Հոկտեմբերի 28-ին լրացավ Թուրքիայի հայկական «ժամանակ» օրաթերթի հրատարակության 99-րդ տարին:

Դեկտեմբերի 8-ին Lnu Անջելեստուն տեղի կունենա 20-րդ դարի ցեղասպանությունների մասին պատմող կինոնկարի շնորհանդեսը: Ռեժիսոր Կառլա Կարապետյանի «Ճացողները» ֆիլմը, որի ստեղծմանը մասնակցել է նաև System of a Down հայտնի ամերիկահայ խումբը, փորձում է վերլուծել, թե ինչու են տեղի ունեցել ցեղասպանությունները՝ Հայոց եղեռնից մինչև Ռուսոդոն և Դարժուր:

2007 թ.-ի տարեվերջի դրությամբ Ֆայաստանի պետական պարտքը կկազմի շուրջ 1,56 մլրդ ԱՄՆ դոլար, ինչը ՀՆԱ-ի 19,1%-ն է:

ՈՂՁ ԱՇԽԱՐՀԻ ՀԱՅԵՐԸ ՀՊԱՐՏՈՐԵՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒՄ ԵՆ «Vive La Francel»

Սույն թվի հոկտեմբերի 12-ին, Ֆրանսիայի խորհրդարանի կողմից 106 կողմ և 19 դեմ ձայներով ընդունված Հայոց Ցեղասպանության մեթոդները հանցանք որակող օրինագիծը ավելի շատ թուրքական ժխտողական կառավարության և ֆրանսահայ ակտիվիստների միջև քաղաքական դիմակայության, քան թե խոսքի ազատության խնդիրն է:

Հայոց ցեղասպանության ֆրանսիական արգելքը կկանխի թուրքիայի և Հայաստանի հաշտեցումը և կհետաձգի թուրքիայի կողմից Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը: Այլ խոսքով, նրանք դեմ են այս օրինագիծին ելնելով Հայաստանի շահերի հանդեպ իրենց խորը մտահոգությունից:

Այժմ Ֆրանսիայում հաշիվն է Հայաստան-Թուրքիա 4-0: Երեք գոլ խփվեց, երբ 2001 թ.-ին Ֆրանսիայի նախագահ ժակ Շիրակը ստորագրեց Հայոց Ցեղասպանությունը ճանաչող օրինագիծը, այն բանից հետո, որ այն հաստատեցին խորհրդարանն ու Սենատը:

Այն օրերին Թուրքիան փորձեց արգելափակել այդ օրենքը՝ Ֆրանսիային սպառնալով տնտեսական և քաղաքական ճնշմանից: Թուրքերը կանչեցին իրենց դեսպանին Որպեսզի նրան հեզորեն ետ ուղարկեն մի քանի շաբաթից: Նրանք նաև ասում էին, որ կբյուրոստեն ֆրանսիական ապրանքները, սակայն Ֆրանսիայից ներմուծումը 2001թ.-ի 2.3 միլիարդ դոլարից 2005-ին հասավ 5.9 միլիարդ դոլարի: Ֆրանսիացի քաղաքական գործիչները իրավացի էին, որ լուրջ չընդունեցին թուրքական սպառնալիքները: Թուրքական հաշոցը ավելի էր, քան կօժեղ:

Վերջերս դարձյալ նույն սցենարն է հայտ եկավ: Թուրքերը գործի դրեցին միևնույն սպառնալիքները, իսկ ֆրանսիական խորհրդարանը մեկ անգամ հաշիվն առավ դրանք:

Դավիթի և Գողիթի այս մեծամարտում ուժեղ երկիրը անսահմանափակ միջոցներ է ներդրում սուտը քարոզելու համար ընդդեմ հայ ակտիվիստների, որոնք միակ գեները ճշմարտությունն է:

Պարզապես ապշեցուցիչ է, որ բոլոր թուրքերը միաբերան մեղադրում են ֆրանսիացիներին խոսքի ազատությունը ճնշելու համար, երբ հենց, իրենք տարիներով հետապնդել են նրանց, ովքեր համարձակվել են նույնիսկ արտասանել «Հայոց Ցեղասպանություն» բառերը:

Շատ թուրք ղեկավարներ և լրագրողներ անցած շաբաթ փորձեցին մոլորության մեջ գցել համաշխարհային հասարակական կարծիքը՝ հայտարարելով, թե Ֆրանսիան այս օրինագիծն անտեսում է իր հետ կրթության ամբողջ վստահությունը: Այդ պետական գործիչներից և լրագրողներից ոչ մեկը, որոնք թվում են նաև եվրոպական միության թուրքամետ ապաշտոնյաները, որոնք մեծ պատրաստակամությամբ մեղադրեցին ֆրանսիական խորհրդարանի վարմունքը, պարկեշտություն չունեցան ընդունել հետևյալ հիմնարար փաստերը.

1. Ֆրանսիան և եվրոպական շատ այլ երկրներ տարիներ շարունակ արգելել են հրեաների Հոլոքոստի հերքումը:

2. Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը բազմիցս ասանակել է, որ այդպիսի արգելքը խոսքի ազատության ճնշում է:

Նրանք, ովքեր քննադատում են Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ ֆրանսիական օրինագիծը, կարծես թե նվազագույն քաջություն չունեն քննադատելու 1990թ.-ին ընդունված նմանատիպ օրենքը, որն արգելում է Հոլոքոստի մեթոդները: Նրանք չունեն որևէ բացատրություն, թե ինչու Հայոց ցեղասպանության գոհերը Հոլոքոստի հրեա գոհերի նման ֆրանսիական օրենքի պաշտպանության արժանի չեն:

Բացի այդ, շատ թուրք ղեկավարներ և եվրամիության պաշտոնյաներ անամոթաբար հայտարարեցին, որ

Նրանք պարզապես փորձում են

խաբել հայերին, որպեսզի հայերը հրաժարվեն իրենց պատմական իրավունքներից հանուն Թուրքիայի հետ տնտեսական և քաղաքական հարաբերությունների:

Ինչպես ակնավոր բրիտանացի լրագրող Ռոբերտ Ֆիսկը հոկտեմբերի 14-ի «Ինդիփենդենթ» հոդվածում է մատնանշում, նման արտահայտություններին համահունչ կլինի, եթե հրեաներին ասեն, թե «այլևս չի խոսվելու հրեաների Հոլոքոստի մասին, թե չէ կհռչակվեն Գերմանիայի և Եվրոպայի հրեաների հաշտեցմանը»:

Թուրքիայի առաջնորդները հասնում են կեղծարարության գագաթնակետին. մի երկիր, որը տարիներ շարունակ խախտել է իր քաղաքացիների անենատարական իրավունքները՝ Ֆրանսիայում ազատության պակասի աղաղակողը եղավ: Ինչպես Աստվածաշունչը մեջբերում է Հիսուսի խոսքերը. «Դու տեսնում ես թո ընկերոջ աչքի փուշը, սակայն չես տեսնում թո աչքի գերանը»:

Թուրքական կառավարությունը կրկին վստահության լուրջ խնդիրներ ունի: Եթե Թուրքիան չիրականացնի Ֆրանսիայի դեմ իր հնչեցրած սպառնալիքները, նա ամբողջ աշխարհում ծաղրի առարկա կդառնա: Ի դժբախտություն թուրքական կառավարության, նրա իրականացրած բոլոր միջոցառումները լուրջ թերություններ ունեն:

Դեսպանի ետևադուրը Ֆրանսիայից: Խնդիր. երբ դեսպանն է վերջը վերադառնա Փարիզ, Թուրքիան կհայտնվի հիմար իրավիճակում, քանի որ նրա ետևադուրը նման կլինի դատարկ ծեստի, որը ոչինչ չի նշանակել:

Ֆրանսիական ապրանքների բյուրոստ: Խնդիր. Թուրքիայում աշխատող ֆրանսիական ընկերությունների արտադրանքի բյուրոստի արդյունքը կլինի տասնյակ հազարավոր թուրք աշխատավորների աշխատատեղերի կորուստը:

Թուրքական ռազմական պայմանագրերի համար բոլոր ֆրանսիական հայտերի չեղյալ համարելը: Խնդիր. Նման պատվերները շահելու համար ֆրանսիական ընկերություններն իրենց մրցակիցների համե-

մատ պետք է առաջարկեն ավելի լավ ապրանքներ ավելի ցածր գներով: Եթե նրանց առաջարկը մերժվի քաղաքական պատճառներով, ապա Թուրքիան ստիպված կլինի ընդունել ոչ ֆրանսիական ընկերության առաջարկած գինը վճարելով ավելի բարձր գին ավելի ցածրորակ արտադրանքի համար:

Բացի այդ, նման բյուրոստերով Ֆրանսիային մեկուսացնելու փոխարեն Թուրքիան իրեն կմեկուսացնի մի հզոր պետությունից, որը մեծ ազդեցություն ունի Թուրքիայի եվրոպական մրցույթի հայտի վրա: Որքան անմիտ է հասարակությանը, որը վերջիվերջո հանրաքվեի միջոցով տանջվելու է, թե արդյոք Թուրքիային պիտանի կլինի միանալ քաղաքակիրթ Եվրոպական ժողովրդների շարքին:

Ֆրանսիայի կողմից Ալժիրի իրականացրած ցեղասպանության վերաբերյալ օրինագիծը ընդունման սպառնալիքը: Խնդիր. Սա պետք է հետհարված տա իրեն Թուրքիայի վրա քանի որ կամրապնդի Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ երկու տասնյակ պետությունների ընդունած բոլոր բանաձևերը և հարցականի տակ կդնի թուրքական պնդումները, թե խորհրդարանները չպետք է օրենքներ ընդունեն, հաստատեն պատմության վերաբերյալ:

Մի խնդիրն էլ այն է, որ Թուրքիան դա իրականացնելով հիմար իրավիճակում կհայտնվի, քանի որ Ալժիրի խորհրդարանն ինքը ֆրանսիային ցեղասպանության մեջ մեղադրելու որոշում չի ընդունել:

Դուրս գալ ՄԱԿ-ի Լիբանանում տեղակայված խաղաղարար ուժերի կազմից, ֆրանսիական հսկողության տակ թուրքական ուժերի տեղակայումից խուսափելու համար: Թուրքական երկրներում:

Ինչպե՞ս շահել դիվանագիտական միավորներ մասնակցելով ՄԱԿ-ի «Լիբանանում խաղաղություն հաստատելու» քանքին, առանց թուրք գինվորներին ֆրանսիական իրանադատությանը ենթարկելու:

Միակ բանը, որ թուրքերը հաջողությամբ են իրականացնում, դա այն է, որ շարունակում են ճնշել իրենց հայ քաղաքացիներին, որոնք որպես պատանդներ, ստիպված են հայտարարություններ անել ֆրանսիական օրենքի դեմ և նույնիսկ ուրանալ, որ իրենց ընտանիքի անդամները ցեղասպանության գոհեր են եղել:

Թուրքերը պարզապես 5 տարով ուշացել են այն ճակատամարտից, որը նրանք տանուլ տվեցին, երբ ֆրանսիական կառավարությունն առաջին անգամ ընդունեց Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչող օրենքը: Այս նոր օրենքն ըստ էության պատիժ է նշանակում (մեկ տարվա բանտարկություն և մինչև 56000 դոլար տուգանք) նրանց համար, ովքեր կխախտեն այն մյուս օրենքը:

Ցանկացած օրենքի չենթարկվելը ունի իր հետևանքները: Ինչո՞ւ այս մեկը պետք է չունենա:

Հայ-թուրքական քաղաքական մրցախաղը դեռ չի ավարտվել: Հույս կա, որ գալիք ամիսներին հայերը մի քանի գոլ էլ կխփեն, երբ Ֆրանսիայի Սենատը քննարկի այս օրինագիծը և ուղարկի այն նախագահին ստորագրելու:

Իսկ մինչ այդ, հարմար տեղավորվեք և հետևեք. թե ինչպես է Թուրքիան ամեն անցնող օր ստորացնում ինքն իրեն: Դուք կարող եք ետ մղել թուրքական բյուրոստը՝ գնելով շատ ֆրանսիական հաց, խմելով շատ ֆրանսիական գինին և ֆրանսիական ոճով համբուրվելով:

Հարութ Սասունյան
Կալիֆորնիան Կոլորիեր

ԱԿՏՈՎՅԱՐԻ ԶՈՒ ԴԱՐՁԱՎ ԵՐԳՉՈՒՄԻ ԿԱՐԴՈՒՄԻ ԿԱՐԴԱՆՅԱՆԸ

տանի երգի պետական թատրոնում: Երգչուհին 1996թ.-ին մասնակցել է երիտասարդ կատարողների «Ճալթա-Մոսկվա տրանզիտ» միջազգային մրցույթին, որտեղ լավագույն կատարման համար արժանացել է հատուկ մրցանակի:

1999թ.-ին Վարդուհի Վարդանյանը ճանաչվել է տարվա լավագույն երգչուհի: Նույն թվականին Բելառուսում մասնակցել է «Ձրոտոյ չլազեր» մրցույթին և նվաճել 2-րդ մրցանակը: 2000թ.-ին Բուլղարիայի «Դիսքոլեթ» մրցույթում արժանացել է Գրան պրիի և «Հանդիսատեսի համակրանք» հատուկ մրցանակին: Նույն տարի Մակեդոնիայում կայացած մրցույթում նույնպես Վ. Վարդանյանը արժանացել է Գրան պրիի: Իսկ 2002թ.-ին նա մասնակցել է «Սլավյանակի բազար» միջազգային մրցույթին և արժանացել երկրորդ մրցանակի:

Արվեստաներ հասարակայնությունը երգչուհուն վերջին հրաժեշտը տվեց հոկտեմբերի 18-ին՝ «Արամ Խաչատրյանի» անվան համերգարանում:

նրի մեծ բանակ, իսկ իր ձայնագրությունները մեծ պահանջարկ ունենին Հայկական շուկայում:

ՄԱՐԱՅԵՆ Է ԱՐԱՄ ԱՍԱՏՐՅԱՆԸ

Երեքշաբթի, նոյեմբերի 7-ի երեկոյան ժամը 7-ի սահմաններում իր հարազատ էջմիածին քաղաքում, որտեղ բնակվում էր Հայաստան վերադառնալուց հետո, սրտի անբավարարության հետևանքով մահացել է ռաբին երաժշտության ամենահայտնի դեմքերից Արամ Ասատրյանը: Նա ուներ Հայաստանում, նաև Միացյալ Նահանգներում և Ավստրալիայում երկրպագու-

«ԶԿԱՐԹՆՈՑՈՒՄ» ՄԱՏՆԱՎԵՏՔ ԿԿԵՐՑՆԵՆ

«Ա1+», 20.10.06: 2006թ. նոյեմբերի 1-ից «Զվարթնոց» օդանավակայանում գործելու է նոր սահմանված անվտանգության վճար, որը գանձվելու է յուրաքանչյուր մեկնող, տարանցիկ և ժամանող ուղևորների հաշվարկով՝ 2 եվրոյի չափով:

Ահաբեկչության դեմ պայքարի հետ կապված՝ ԻՎԱՕ-ն և մյուս միջազգային ավիացիոն կազմակերպությունները օդանավակայաններին առաջարկել են կիրառել ուղևորների և օդանավերի անվտանգության ապահովման նոր տեխնոլոգիաներ, նշվում է Հայաստանի քաղաքացիական ավիացիայի գլխավոր վարչության պաշտոնական կայքէջում տեղադրված հաղորդագրության մեջ:

Մասնավորապես՝ ուղևորների նույնանվանման նպատակով նոյեմբերի 1-ից «Զվարթնոց» միջազգային օդանավակայանում կիրառվելու են մատնահետքեր կարդացող նոր սարքեր:

ԱՐԻԲԵՋԱՆՑԻ ՓՈՐՁԱԳԵՏԻ ԿԱՐԾԻՔ. ՄԵԿ ՇԱՐՎԱԹՈՒՄ ԿԱՐՈՂ ԵՆՔ ԱԶՆԱԳՐԵԼ «ՄԵՐ ՏԱՐԱՆՔՆԵՐԸ»

«PanARMENIAN.Net», 08.11.06: «Ես փստահ եմ, որ եթե Ռուսաստանի կողմից Հայաստանին օգնություն չլինի, ապա ամենաշատը մեկ շաբաթվա ընթացքում ազդեցականության բանակը կարող է ազատագրել օկուպացված տարածքները»: Հայտարարել է ազդեցական օկուպացիայի փորձագետ Ուզեյր Ջաֆարովը Day.az-ին տված հարցազրույցում:

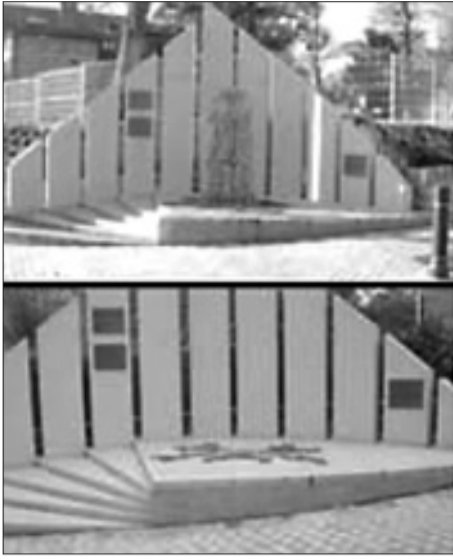
«Այսօր հայերը չափազանց շատ են հերոսականացնում այն, ինչ կատարվել է առաջին զարաբաղյան պատերազմի ժամանակ՝ մոտանալով այն մասին, որ նրանք պարտություններ չըջաններ են ունեցել: Այսօր, նույնիսկ հաշիվ առնելով ազդեցականության բանակի բավականին շատ թերությունները՝ մենք ունենք զորամասեր, որոնք կարճ ժամանակահատվածում կկարողանան կատարել իրենց առջև դրված ռազմական խնդիրը: Ոչ մեկի համար գաղտնիք չէ, որ առաջին զարաբաղյան պատերազմի ժամանակ Ռուսաստանն ակտիվորեն օգնում էր Հայաստանին: Առաջին պատերազմից շատ ժամանակ է անցել: Ոչ բավական, սակայն որոշակի աշխատանք է կատարվել», - հայտարարել է Ու. Ջաֆարովը:

«Իսկ ինչ վերաբերում է Հայերի համար ռուսական զենքի ավելի ցածր գնին, ապա պետք է հաշիվ առնել, որ Հայաստանը հանդիսանում է Հավաքական անվտանգության պայմանագրի կազմակերպության անդամ: Դա նրան հնարավորություն է տալիս ռուսական զենք ձեռք բերել արտոնյալ գնով»: Անդրադառնալով ազդեցականների պարտությունը՝ 90-ականնե-

ՖՐԱՆՍԻԱՅՈՒՄ ԱՌԵՎԱՆԳՎԱԾ ԵՂԵՈՆԻ ԸՆԴՀԱՆՐԱՊԵՏԱՆԸ ԴԵՌ ԳՏԵՎԱԾ ԶԵ

«ԱԶԳ», 17.10.06: Փարիզի արվարձաններից մեկում գործարկված Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակին նվիրված հուշարձանը դեռևս չի հայտնաբերվել:

Ըստ «Ֆրանսայրեն» գործակալության, Շափիլ բնակավայրում տեղադրված 300 կգ քաշ ունեցող բրոնզե արձանն անհետացել է Ֆրանսիայի խորհրդարանում Հայոց ցեղասպանության ուրացման համար պատիժ սահմանող օրինագծի ընդունումից երկու օր անց: Հուշարձանը Շափիլ քաղաքին հայ համայնքի նվերն էր, որ տեղադրվել էր դեռևս 2002 թվականին, և արժեք 50 հազար եվրո:

ՎՐԱՆՍ ԴԻՆԵՆ ԱՐԺԱՆԱՅԵԼ Է ԲՅՈՐՆԱՈՆ ՄՐՑԱՆԱԿԻ

Ստամբուլում լույս տեսնող «Ակոս» թերթի գլխավոր խմբագիր Հրանտ Դինյան արժանացել է նորվեգական Բյորնսոն մրցանակին՝ 1915 թվականի Հայոց ցեղասպանության հարցը արձարձելու համար: DPA գործակալու-

թյան վկայությամբ՝ Հրանտ Դինյանը հաճախ է գրել այս հարցի շուրջ, որը վիճահարույց է համարվում Թուրքիայում: Հաղորդագրության մեջ հիշատակվում է, որ 2006 թվականի ամռանը Թուրքիայի վճարված դատարանը ուժի մեջ է թողել առաջին ատյանի դատարանի որոշումը, որով հայազգի լրագրողը դատապարտվել է պայմանական ազատազրկման: Մրցանակը՝ 15200 գոլդր, Հրանտ Դինյանին կհանձնվի նոյեմբերի 24-ին՝ Մոլդե Ժողովուրդի քաղաքում, ըստ PanARMENIAN.Net-ի հաղորդում է «Ազատություն» ռադիոկայանը:

«ՎՐԱՄԱՅՎԱԾ Է ՄՊԱՆԵԼ»

Լույս է տեսել Սերգեյ Գալոյանի «Հրամայված է սպանել» գիրքը, որտեղ քննված են Պարույր Սևակի, Մինաս Ավետիսյանի և Վարդգես Պետրոսյանի սպանության հանգամանքները, ներկայացված են նոր փաստեր: Հիշեցնենք, որ Սերգեյ Գալոյանը հեղինակ է քրեական հանցագործությունների և քրեական աշխարհի մասին գրքերի ուղղությամբ: «Հրամայված է սպանել» գրքի տպագրությունից հետո տարբեր մարդիկ հեղինակին են տրամադրել մասնավորապես Պարույր Սևակի ողբերգական մահվանն առնչվող նոր փաստեր, փաստաթղթեր, հուշեր, որոնք Ս. Գալոյանին «պարտադրում» են վերստին անդրադառնալ կատարված ողբերգությանը: Նոր գիրքը գրեթե պատրաստ է, իսկ մինչ նրա լույս

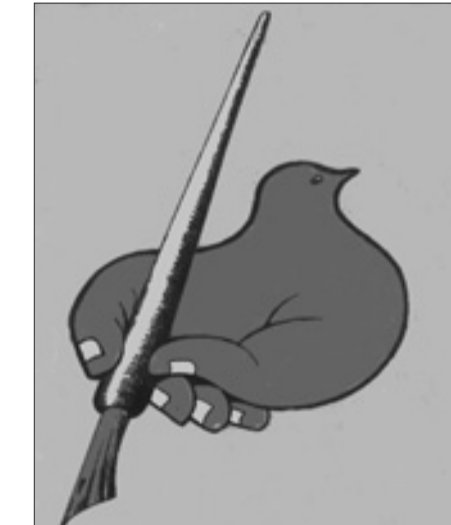
աշխարհ է գալը ընթերցողը կարող է ձեռք բերել Ս. Գալոյանի «Հրամայված է սպանել» ուղղությամբ գիրքը Երևանի «Նոյան տապան» և «Ավասա» գրախանութներում:

ՄԱՍՈՒԼԻ ԱԶԱՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱՎԱՐԴԱԿՈՎ 168 ՏԵՂԻՑ ԸԱՅԱՍՏԱՆԸ ԳՐԱՎՈՒՄ Է 101-ԲԴԸ

ՄՈՍԿՎԱ, 24.10.06, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մամուլի ազատության մակարդակով աշխարհի 168 երկրների թվում Հայաստանը զբաղեցնում է 101-րդ տեղը, ասվում է «Թղթակիցներ առանց սահմանների» միջազգային իրավապաշտպանական կազմակերպության հետազոտության մեջ: Ռուսաստանը զբաղեցնում է 147-րդ տեղը: Ըստ փաստաթղթի, Ռուսաստանում տեղի է ունենում ՁԱՄ-ների ազատության աստիճանական սահմանափակում՝ անկախ պարբերականների գնում նախագահ Վլադիմիր Պուտինին մոտ կանգնած արդյունաբերական խմբերի կողմից, որոշ ոչ առևտրային կազմակերպությունների գործունեության դադարեցում, լրագրողների անպատիժ սպանություն (մասնավորապես, Forbes հանդեսի խմբագիր Պոլ Նյուենիկովի և «Նովայա զագետա»-ի մեկնաբան Աննա Պոլիտովսկայայի):

Սամուլի ազատության հետ կապված գործերի վիճակը ամենավատթա՞րը Հյուսիսային Կորեայում է (168-րդ տեղը), Թուրքմենստանում (167-րդ տեղը) և Էթիոպիայում (166-րդ տեղը): ԱՊՀ մյուս երկրներից 155-րդ տեղում Ուզբեկստանն է: Բելոռուսիան զբաղեցնում է 151-րդ տեղը, իսկ Ուկրաինան Հնդկաստանի հետ կիսել է 105-րդ հորիզոնականը:

Առաջին տեղը ըստ մամուլի ազատության միջանց միջև կիսել են Ֆինլանդիան, Իռլանդիան, Իսպանիան և Նիդեռլանդները, որտեղ չի արձանագրվել զբաղեցում, լրագրողների նկատմամբ սպառնալիքի, հալածանքի և բռնության ոչ մի դեպք: Առաջին 15 տեղերը վարկանշային ցուցակում պատկանում են Եվրամիության երկր-

նիվազեցրել են անցած տարվա համեմատ (51-րդ տեղը): Իսպանիա զբաղեցրել է 19-րդ տեղը, կորցնելով առաջատար դիրքը Մուհամեդ մարգարի ծաղրանկարների հրատարակման շուրջ առաջացած սկանդալի պատճառով:

Մամուլի հասանելիության ցուցանիշ է տեղի ունենում արաբական երկրներում: Լիբանանյան լրատվամիջոցների ռեյտինգը կրկնակի վատացել է լիբանանա-իսրայելական հակամարտության արդյունքում (հինգ տարում 51-րդ տեղից 107-րդը): Մամուլի ազատությունը մյուս մերձավորարևելյան պետություններում նույնպես ցածր է գնահատվել իրավապաշտպանների կողմից, Իսրայելը գտնվում է 135-րդ, Պաղեստինի ինքնավարությունը՝ 134-րդ տեղում:

ԿՈՉ ԸՈՒՆԱԴԻԱՅԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ

/PanARMENIAN.Net/ Հյուսիսային Հայերը մտադիր են ընդգրկել Հայոց ցեղասպանության թեման դասագրքերում: Հյուսիսային ազգային փոքրամասնությունների հարցերով նախարար Ռիտա Վերդոնյանը, որը հայտնի է այլազգիների նկատմամբ իր կարծիք քաղաքականությամբ, Հյուսիսային Հայկական կազմակերպությունների հետ առաջարկում է, որ Հայոց ցեղասպանության թեման տեղ գտնի դասագրքերում և պատժամիջոցներ սահմանվեն ինտերնետային այն կայքերի դեմ, որոնք կժխտեն ցեղասպանության փաստը:

Չոցներ ձեռնարկել ինտերնետ-կայքերում Հայոց ցեղասպանության մերժման, ժխտման և արդարացման դեմ,

Այդ կապակցությամբ Նիդերլանդների հայկական կազմակերպությունների դաշնությունը (FAON) կոչ է արել ներգաղթի և ինտեգրման նախարարին ներառել այս հարցը կրթական ծրագրում, որտեղ օբյեկտիվ նյութերի միջոցով Հոլոքոստի և այլ ցեղասպանությունների հետ միասին կարծարծվի նաև Հայոց ցեղասպանության պատմությունը: Ռ. Վերդոնյանը խոստացել է, որ կփոխանցի FAON-ի առաջարկը իր գործընկերներին կրթական, մշակութային և գիտական հաստատություններին: Բացի այդ, FAON-ի ներկայացուցիչը կոչ է արել Հյուսիսային կառավարությունը որոշակի մի-

ինչպես նաև այն հակերենների դեմ, որոնք փորձում են շարքից հանել հուշարձան և հայկական կայքերը: Ռ. Վերդոնյանը խոստացել է կոչ անել Ինտերնետում խտրականության դժուր հոլանդական բյուրոյին կանխել հայերի հանդեպ խտրականության ցանկացած ձևերը:

«ԱՊՐԻ ԻՍ ՈՐԴԻՆ, ՆԱ ԶԱՐԱՆԱՅԻՆ ՄՊԱՆԵԼ Է ԸԱՆՈՒՆ ՍԵՐ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ, ԵՎ ԱԶԳԻ»

2006 թ. փետրվարի 5-ին Տրապիզոնի Սանտա Մարիա կաթոլիկ եկեղեցում կիրակնօրյա ժամերգությունից հետո աղոթքի պահին ատրճանակի երկու կրակոցով սպանվել էր քահանան՝ Անդրեաս Սանտորոն: Ձերբակալված մարդասպանը կանգնել էր դատաստանի առջև: Հոկտեմբերի 9-ին ավարտվել է դատավարությունը: Դատարանը նախ որոշել է ցմահ բանտարկել մարդասպանին, ապա դատապարտել է 18 տարի 10 ամիս ազատազրկման, նկատի ունենալով, որ նա դեռ 18 տարեկան չկա:

Թուրքական մամուլը խուսափում է նշել մարդասպանի անունը, որ դեռևս

հաճախում էր միջնակարգ դպրոց: Սակայն փոխարենը նշում է, որ դատավճռի հրապարակումից հետո նրա մայրը՝ Նեջմինեն լրագրողներին ասել է. «Կեցցե իմ որդին, նա կարող է ոչ միայն 18, այլ 20 տարի բանտարկվել, որովհետև բանտարկվում է մեր պետության և մեր ազգի համար: Նա հանուն Ալլահի է բանտարկվում, հետևաբար չեմ հանդիմանում նրան»: Մարդասպանի ավագ եղբայր Ալին հավելել է իր մտքը. «16 տարեկան երեխային դատապարտում են 18 տարվա բանտարկության: Ողջ-ողջ թաղում են եղբորս: Այս գործը սրանով չի ավարտվելու»:

Արդարությունը պահանջում է ասել, որ թուրքական կենտրոնական թերթերը, մասնավորապես «Հուրիեթը», «Միլիեթը», «Ռադիկալը» և իսլամամետ «Ենի շաֆաքը» խտտագույն դատապարտել են մայր կոչված այս տականքին: Համեմատության կարգով նշենք, որ հակաիրանական պատերազմի օրերին հրեա մայրերն էլ ուղղմաօղային բազա էին տանում իրենց երեխաներին, մակազերելու համար հրթիռների վրա. «Նվեր իսրայելցի երեխաներից լիբանանցի երեխաներին»:

գործակալությունը, Ազրբեջանի բնակչության 51 տոկոսն ապրում է քաղաքներում, 49 տոկոսը՝ գյուղերում: Որոշ զիտորդներ կասկածի տակ են առնում Ազրբեջանի բնակչության թվի վերաբերյալ պաշտոնական տվյալները:

Հոկտեմբերի սկզբին Ազրբեջանի բնակչությունը կազմել է մոտ 8,5 միլիոն մարդ: Այս թիվն հոկտեմբերի 26-ին հրապարակել է Ազրբեջանի պետական վիճակագրական կոմիտեն: Ինչպես հաղորդում է «Թուրքան»

ԱՐԴԲԵՋԱՆԻ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱԶՄԵԼ Է 8,5 ՄԻԼԻՈՆ

ԳՐՔԵՐԻ ԵՎ ՏԱՌԵՐԻ ԱՃԵՍԱՐՎՈՒՄ

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի Կիճակագրության ինստիտուտի տվյալներով, բնակչության մեկ շնչին ընկնող գրադարանային զբոսի քանակով աշխարհի առաջատար 10 երկրները հետևյալն են՝ Վրաստանը՝ 16335 գիրք (1000 բնակչին), Սոմալիան՝ 9781, Լիխտենշտեյնը՝ 4968, Սան-Մարինոն՝ 3704, Իսլանդիան՝ 2831, Գայանան՝ 2295, Եստոնիան՝ 1714, Լյուքսեմբուրգը՝ 1707, Լիտվան՝ 1601 և Մակեդոնիան՝ 1458: Գնտխորհրդային երկրներից Բելառուսը 19-րդն է (667), Մոլդովան՝ 21-րդ (598), Դրոգաուսը՝ 26-րդ (513), Ադրբեջանը՝ 29-րդ (467), Ղազախստանը՝ 41-րդ (249), Ուկրաինան՝ 55-րդ (88) տեղում է: Գամեմատության համար ասենք, որ Իսրայելը 28-րդն է, Մեծ Բրիտանիան՝ 30-րդ, Գերմանիան՝ 31-րդ, Իտալիան՝ 42-րդ, Տիպոնիան՝ 59-րդ, ԱՄՆ-ը՝ 92-րդ: Միջին հաշվով, երկրագնդի 1000 բնակչին ընկնում է 832 գրադարանային գիրք:

Աշխարհի գրադարանների գրադարակների ընդհանուր երկարությունը կազմում է 15 հազ. կմ: Ամենամեծը Ասիայի գրադարաններին է՝ 9 հազ. կմ:

Աշխարհի գրադարաններում առկա են 20 մլրդ գիրք, 1,5 մլրդ միկրոֆիլմ և ավելի քան 10 մլրդ միավոր պարբերական (թերթեր, ամսագրեր և այլն): Գրքերի ամենահարուստ հավաքածուն ունեն Եվրոպայի գրադարանները՝ ավելի քան 16 մլրդ միավոր:

Գրադարանների բաժանորդներ են մոտ 2,5 մլրդ մարդ: Այս առումով ամենաբարձր առաջատարը Եվրոպան է՝ 1,8 մլրդ մարդ: Երկրորդը Ասիան է՝ 215 մլն:

Տարեկան գրադարանները իրականացնում են 1,5 տրիլիոն գործառույթ՝ գրքերի, ամսագրերի, CD-ների տրամադրման համար: Առավել ծանրաբեռնված են աշխատում Եվրոպայի գրադարանները՝ 1,1 տրիլիոն գործողություն, Ասիայի՝ 82 մլրդ:

Bowker ընկերության տվյալներով, 2005թ. Մեծ Բրիտանիայում հրատարակվել է 206 հազար ամուսն գիրք և այս ցուցանիշով անգլիացիները առաջին անգամ վերջին 20 տարվա ընթացքում գերազանցել են ԱՄՆ-ին, որտեղ 2005-ին հրատարակվել է 172 հազ. ամուսն գիրք: ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի տվյալներով, մարդկության 82%-ը համարվում է գրագետ: Գրագետ են տղամարդկանց 87%-ը և կանանց 77%-ը: Միայն հինգ երկրներում են բոլոր չափազանց բնակիչները գրագետ՝ Գրեմա Բոնիայում, Նորվեգիայում, Վրաստանում, Լիխտենշտեյնում և Ֆինլանդիայում:

Ներկայումս աշխարհում հաշվվում է 771 մլն անգրագետ, որի երկու երրորդը կանայք են: Ընդ որում, 70մլն անգրագետ են բնակվում բոլոր անգրագետների 34%-ը, իսկ 2հիմաստանում՝ 11%-ը:

«ՉՈՐՐՈՐԴ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆ»

Հրիսաաարգական էգ

Էջի պատասխանատու՝ Մ. Հայրապետյան

ԱՇՆԱՆ ՊԵՍ

Գեղեցիկ ու հիանալի է Աշունը:

Գեղեցիկ են նրա ցուրտ ու մռայլ օրերը՝ անձրևները, դեղին ու խորշոմած տերևները՝ տերևաթափը:

Ուզում եմ ես էլ լինել աշնան պես: Թոթափել ինքս ինձ: Ազատվել գույնզգույն հոգսերից ու խոհերից:

Մի եղանակ ըզմիջում է հարկավոր, որպեսզի կարողանամ, ազատ և արծակ բոլոր խանգարող մտքերից, զգալ թեթևության համը:

Ուզում եմ, պատրաստվել նոր ու գեղեցիկ զգեստներ որոնելու համար: Պետք է այս անգամ հենվելով անցյալիս փորձա-

ռության, ամենայն ուշադրությամբ, որոնեմ այն, որի թե՛ գույնը և թե՛ ինքը հարմարվելու է ինձ: Այն զգեստը, որ հոգեպես բարձրացնելու է իմ կամքը, և իր դիմացկունությամբ, պաշտպանելու է ինձ, ողջ ճանապարհի խոչընդոտներից ու կիզիչ հոգսերից: Այն, որ ցնծություն և երջանկություն է պարգևելու օրերիս:

Փորձում եմ ենթարկվել փոփոխություններին: Ուզում եմ հավատալ ինքս ինձ:

Շտապել պետք չէ, քանզի ամեն տերևաթափից հետո դարձյալ մի նոր գարուն է բացվելու...

**Ինչ ունեցել է ժողովուրդը քո
Հնում, անցյալում - լուսավոր ու վեհ,
ինչ ունի այսօր, ինչ ցնորք ու խոհ -
Ողջը հավաքել և քե՛զ է տվել: -**

**Տվել է, որ դու այդ ամենը այս
Օրերին խառնած, խոր հավատքով լի՝
Պարզես գալիքի ցնորքին անհաս -
Եվ ընդմիջտ մնաս մեծ ու սիրելի: -**

Եղիշե Չարենց

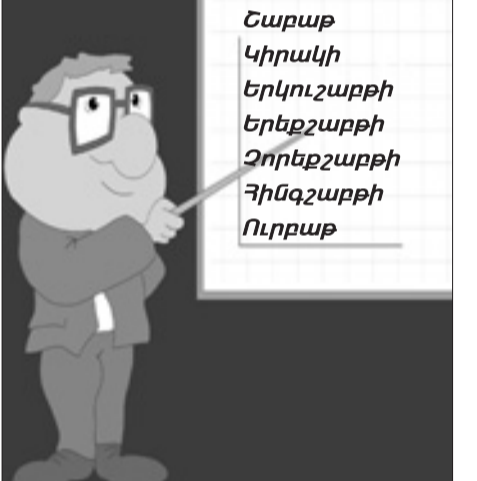
Շետաքրքիր է իմանալ

Յոթնօրյա շաբաթ

Յոթնօրյա շաբաթը օրացույցային հաշվումների կարևոր ու գործնական միավորներից մեկն է, որի գործածությունը շատ հին ծագում ունի: Բացի յոթնօրյա շաբաթից, որոշ ժողովուրդներ տարբեր ժամանակներում կիրառել են հնգօրյա և տասնօրյա շաբաթներ: Շաբաթը յոթ օր հաշվելու մասին կա երկու կարծիք. ա) յոթնօրյա շաբաթը կապված է լուսնի փուլերի հետ, քանի որ նորալուսնից մինչև առաջին քառորդը կամ առաջին քառորդից մինչև լիալուսնի ընկած ժամանակամիջոցը հավասար է 5-7 օրվա, բ) յոթնօրյա շաբաթի

Ուրբաթ՝ Վեներայի (Արուսյակի կամ Լուսաբերի) օր, Շաբաթ՝ Սատուրնի (Երևակի) օր, Կիրակի՝ Արեգակի օր: Մոլորակների անունները կապված են հին հեթանոսական աստվածների անունների հետ:

Արևելյան ժողովուրդները շատ վաղ ժամանակներից շաբաթվա օրերը անվանել են թվարկության հերթականությամբ, այսինքն՝ միաշաբթի, երկուշաբթի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի, պարսկի և շաբաթ: Պարսկի նշանակում է նախապատրաստվել, իսկ շաբաթը երբայերեն նշանակում է հանգիստ: Գայերի մոտ պարսկի փոխարեն ընդունված է ուրբաթ, որն առաջացել է ասորերեն «ուրբաթ»՝ նախապատրաստվել բառից:

հասկացողությունը կազմված է յոթ լուսատուների (Արեգակ, Լուսին, Մարս, Յուպիտեր, Սատուրն, Վեներա և Սերկուրի) թվի հետ: Դրա համար էլ արևմտյան և այլ ժողովուրդների մոտ շաբաթվա օրերի անունները կապել են այդ լուսատուների անունների հետ՝ հետևյալ հերթականությամբ. երկուշաբթի՝ Լուսնի օր, երեքշաբթի՝ Մարսի (Հրատի) օր, Չորեքշաբթի՝ Սերկուրիի (Փայլածուի) օր, Հինգշաբթի՝ Յուպիտերի (լուսնթագի) օր,

Շետաքայում, քրիստոնեական գաղափարների տարածման շրջանում, քրիստոնեական եկեղեցին որոշում է միաշաբթի օրը վերանվանել կյուրակե և շաբաթ օրվա փոխարեն այն համարել հանգստի օր, որը կապված է Հիսուս Քրիստոսի հարություն առնելու հետ: Կիրակի հունակալան «կյուրակե» բառն է, որ նշանակում է տերուճակամ:

Քրիստոնեական դավանանքը ընդունած ժողովուրդները հետագայում հանգստի օրը համարել են կիրակին, հրեաները՝ շաբաթ օրը, իսկ մահմեդականները՝ ուրբաթ օրը:

Իհարկե իսլամական աշխարհի որոշ երկրներ եվրոպայի և ընդհանրապես քրիստոնյա երկրների հետ առևտրատնտեսական կապերը ավելի աշխատունակ պահելու համար կիրակի օրն են ընդունում իրենց արձակ օրը:

Թուրքիան 1935 թվականից պաշտոնական հանգստի օրը համարել է կիրակի օրը:

- Իմ կինը շատ համեստ է, նա երբեք ոչ մի բանի մասին ինձ չի խնդրում:
- Իմ կինը նույնպես միայն հրամայում է:

Ուսուցիչը աշակերտներին հանձնարարում է կազմել մի ցուցակ, որտեղ պետք է ընդգրկված լինեին երկրի առավել հայտնի տասնմեկ մարդկանց անունները: Որոշ ժամանակ հետո նա կանգ է առնում մի նստարանի առաջ և հարցնում.
- Արա, դու վերջացրե՞լ ես ցուցակը:
- Գրեթե, մնում է միայն դարպասապահը:
- Պողոսիկ, միթե՞ չես խղճում մորդ: Քո ամեն մի անկարգությունը մի նոր սպիտակ մազ է իմ գլխին:
- Իսկ դու նույն էլ ես, թե որքան սպիտակ մազ կես տատիկի գլխին:

Ձրուցում են հայր ու որդի.
- Ի՞նչ նոր բան կա դպրոցում:
- Պատկերացնում ես, հայրիկ, պարզվում է, որ մեր դասատուն շատ նախանձոտ մարդ է:
- Ինչո՞ւ ես այդպես կարծում:
- Ահա արդեն քանիներորդ անգամն է, դասարանից ինձ դուրս անելիս ասում է. «Ա՛խ, եթե ես քո հայրը լինեի»:
☺ ☺ ☺

**ՀԱՋՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ՆՐԱՆՆ Է,
ՈՎ ՊԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ՈՉ ԹԵ ՓՈՐՉԱՆՔ,
ԱՅԼ ՓՈՐՉԱՌՈՒԹՅՈՒՆ Է ՀԱՍԱՐՈՒՄ:**

55 ԲԱՈԱՆՈՑ ՊԱՏՄՎԱԾՔՆԵՐ

Կիթառ

Նա երբեք իր կիթառի նման ինձ գիրկը չի առնում, տարիներ է ինչ նրա նման ինձ չի շոյում: Կիթառի մեջ կմտնեմ, որպեսզի մեկ անգամ ևս նրա գրկում լինեմ:

Կինը ամբողջ օրն զբաղվեց իր կերպարանքը, ծայրը և իր բոլոր հատկությունները գոհաբերելով, ամեն ինչը, բացի գրկվելու ցանկությունը: Վերջապես, լուռ ու աներևույթ տեղավորվեց գործիքի մեջ ու սպասեց:
-Սիրելիս, ես եկա, նոր կիթառ եմ գնել, ո՞ւր ես...

Ջոն Մ. Դանիել

Վերահանդիպում

Դպրոցում աղջիկը տղայի սիրեցյալն էր: Երբ դպրոցն ավարտեցին, տղան ասաց.- խնդրում եմ, կապ պահիր:
Աղջիկն ասաց.- հաստատ, դու էլ...
Հինգ տարի հետո նրանք կրկին հանդիպում են միմեանց և խոսում:
- Ուրախ եմ քեզ տեսնելու համար:
- Ես էլ նույնպես:
- Խնդրում եմ, կապ պահիր:
- Հաստատ, դու էլ նույնպես:
Դեյվիդ Գաֆան
Անգլերենից թարգմանեց՝ Նորվալան

Էկանքն, այսօր ամենաչնչին պատրվակով իսկ ինձ անակնկալի է բերում, ամենապարզ նշույթով իսկ լուսավորում ճամբաս:

Այսօր, կյանքը նկարչության պարզ մի վրձինով գույնում է ինձ. մի սրիչով առաջում, սրում է բլթա-ցած կողմերս ու բուրավետ մի ուստիով մաքրում վրայիս խղբողները:

***

Եթե չես կարող ովկիանոս լինել, ծով դարձիր, եթե ոչ աղբյուր և եթե դա էլ չի լինում մի փոքրիկ սուվակ, բայց, զգուշացիր, երբեք ճահիճ չդառնաս:

Թարգմանեց՝ Սիլվիա

ՋԱՎԵՆ ԱՆԴՐԻԱՍՅԱՆԸ ՆՎԱՃԵՑ ԱՃԽԱՐԿԻ ՉԵՄՊԻՈՆՍԻ ԿՈՉՈՒՄԸ

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հոկտեմբերի 16-ին Երևանում ավարտվեց մինչև 20 տարեկան շախմատիստների աշխարհի առաջնությունը: 83 տղաների պայքարում 13 հնարավորից 9,5 միավոր վաստակեց և աշխարհի չեմպիոնի կոչմանը արժանացավ 17-ամյա Ջավեն Անդրիասյանը (Հայաստան): 9-ական միավորով մրցանակային Հաջորդ երկու տեղերը զբաղեցրին, Համապատասխանաբար,

Նիկիտա Վիտյուգովը (Ռուսաստան) և Յուրի Կրիվորուչկոն (Ուկրաինա): 57 աղջիկների մասնակցությամբ մրցաշարում 9-ական միավոր վաստակեցին և գործակիցների Հաշվարկով 1-ին ետյակը Հաջորդաբար զբաղեցրին Ջինաստանի պատվիրակներ Շեն Յանգը, Հաու Հի Ֆանը և Վրաստանի ներկայացուցիչ Սալոմե Մելիան: Տանտիրուհիներից լավագույնը Սիրանուշ Անդրիասյանն էր, որը 7 միավորով ճանաչվեց 19-րդը:

ՈՐԲԵՐՏ ԱՂԱՍԱՐՅԱՆԸ՝ ԶԱՄԱՍԻ ԱՃԽԱՐԿԻ ՉԵՄՊԻՈՆ

«ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՌԱԴԻՈ», 30.10.06: Հայաստանի շախմատիստ Ռոբերտ Աղասարյանը, մինչև 18 տարեկան շախմատիստների աշխարհի առաջնությունում նվաճեց 12 տարեկանների շախմատի աշխարհի չեմպիոնի կոչումը: Բաթումում անցկացված առաջնությունում Ռ. Աղասարյանը, վերջին տիտղոսների խմբում:

փուլում ոչ-ոքի խաղալով, վաստակեց 9 միավոր 11 հնարավորից: Ինչպես «Արմենպես»-ին տեղեկացրին Հայաստանի շախմատի ֆեդերացիայից, նույն մրցաշարում մեր մյուս շախմատիստ Հրանտ Մելքումյանը զարձակ աշխարհի փոխչեմպիոն մինչև 18 տարեկան շախմատիստների խմբում:

Ի՞ՆՉ ԵՆ ԳՈՒՅԱԿՈՒՄ ԱՍՏՂԵՐԸ

ԿԱՐԻՃ 23 Հոկտեմբեր - 21 Նոյեմբեր

Ա Ն Ճ Ն Ա Կ Ա Ն
կյանք. այս տարի Կարիճին սպասվում է խաղաղ ու անվտոգ կյանք: Ամուսնացած Կարիճները կկարողանան կարգավորել հարաբերությունները կողակցի հետ և բարյացակամ մթնոլորտ ստեղծել ընտանիքում: Նրանք մագնիսի պես իրենց շուրջը կհավաքեն մերձավորներին ու շատ հարցերում անսովոր հանդուրժողականություն կդրսեվորեն և կդիմեն այնպիսի փոխզիջումների, որոնց մասին նրանց հարազատները անցյալում երազել անգամ չէին կարող: Տարեվերջին հոգևոր վերելք կապրեք և լավ հարաբերություններ կհաստատեք: Բայց շատ

միամիտ մի եղբւ ու մի հավատացեթ ծեղ տրվող բոլոր խոստումներին, այլապես կպարզվի, որ ձեր նոր ծանոթը խաբեբայի մեկն է: Մասնագիտական ոլորտ. տարեսկիզբը բարեհաջող է մասնագիտական վերելքի համար: Բոլոր ուժերն ուղղեք աշխատանքային գործունեությանը: Տարվա առաջին կեսին լրջորեն ծանրութեթև արեք ցանկացած գործ մախքան դրա իրագործման անցնելը: Տարվա կեսին կկատարեք ղեկավարի ցուցնումները, որոնք միշտ չէ, որ ձեր սրտով կլինեն: Բայց մի ձևացրեք, թե դա ծեղ չի հետաքրքրում, այլապես դա ձեր օգտին չի լինի: Խոսեք ղեկավարության հետ, դիմեք գործընկերների խորհրդին: Տարեվերջը մասնագիտական առումով առավել նպաստավոր կլինի: Մի վախեցեք աշխատատեղը փոխելուց: Տարեվերջը լավ շրջան է դրա համար:

Մի եղանակ ըզմիջում է հարկավոր, որպեսզի կարողանամ, ազատ և արծակ բոլոր խանգարող մտքերից, զգալ թեթևության համը:

اخبار کوتاه

صدور گاز زودتر از موعد

به گفته مقامات جمهوری ارمنستان خط لوله گاز در دست احداث ایران به ارمنستان زودتر از زمانبندی تعیین شده آغاز به کار خواهد کرد. به گفته آرم‌ن موسسیان وزیر انرژی ارمنستان این خط لوله که قرار بود اول ژانویه سال ۲۰۰۷ (۱۰ دی) گاز صادراتی ایران را به ارمنستان منتقل کند، ۱۰ روز زودتر یعنی در ۲۰ دسامبر (۲۹ آذر) آغاز به کار خواهد کرد.

از سوی دیگر «سهاک آبراهامیان» مسئول بخش ارمنستان خط لوله گاز ایران به خبرنگاران گفته است که کار ساخت ۳۸ کیلومتر از خط لوله در فاصله منطقه مغری– کاجاران به اتمام رسیده‌است. ساخت این بخش از خط لوله گاز ایران ۳۵ میلیون دلار هزینه در برداشت که ۸۰ درصد آن از سوی بانک توسعه صادرات ایران به ارمنستان وام داده شد. بر اساس قراردادی که در ماه مه سال ۲۰۰۴ در ایروان میان ارمنستان و ایران به امضا رسید ارمنستان از ایران سالانه ۱/۷ میلیارد متر مکعب گاز خریداری خواهد کرد که این مقدار نباید از ۱/۱ میلیارد متر مکعب کمتر باشد. طبق توافقات صورت گرفته تا سال ۲۰۱۹ این رقم به ۲/۳ میلیارد متر مکعب افزایش خواهد یافت. ارمنستان بخشی از هزینه گاز دریافتی را باید با صادرات برق به جمهوری اسلامی ایران پرداخت نماید.

«تغییر قوانین بازی»؟

اتحادیه اروپا در نشست ۲۷ سپتامبر (۵ مهر) گزارش خود در مورد ترکیه را منتشر نمود. در این گزارش موضوع به رسمیت شناختن قتل عام ارمنیان به عنوان پیش شرط عضویت آنکارا در آن اتحادیه حذف و به جای آن صرفاً از ترکیه خواسته شده‌است تا قتل عام ارمنیان را به رسمیت بشناسد. به گزارش خبرگزاری «روترز» در بخشی از این گزارش آمده است: «اتحادیه اروپا بار دیگر تأکید می‌کند که ترکیه باید قتل عام ارمنیان را همانگونه که در گزارش های قبلی نیز به آن اشاره شده است، به رسمیت بشناسد.»

این اتحادیه در نشست ۲۸ سپتامبر (۶مهر ۱۳۸۴) سال گذشته که در استراسبورگ فرانسه برگزار گردیده بود، با صدور بیانیه ای به ترکیه هشدار داده بود که شناسایی قتل عام ارمنیان یکی از پیش شرط های عضویت این کشور در اتحادیه اروپا می باشد. اما در نشست اخیر اتحادیه اروپا «لونی میشل» کمیسر اتحادیه به نمایندگی از سوی هیأت اجرایی به نمایندگان هشدار داد که مطرح کردن شناسایی قتل عام ارمنیان به مثابه پیش شرط عضویت آنکارا در اتحادیه اروپا «تغییر قوانین بازی در حین بازی می باشد». وی خواستار عدم درج آن در گزارش نهایی شد.

در بیانیه اخیر که فاقد ارزش اجرایی بوده و بیشتر حرکتی سیاسی تلقی می‌گردد ترکیه به خاطر عدم تحقق قول‌های داده شده شدیداً مورد انتقاد قرار گرفته‌است. در بخش دیگری از بیانیه ضمن اظهار تأسف از روند کند اجرای رفرم ها در ترکیه آمده است:: در خلال ۱۱ ماه گذشته ترکیه در راستای تحقق آزادی بیان، رعایت حقوق اقلیت های ملی و مذهبی، حقوق زنان و قانون مداری، پیشرفت ناکافی و ناامید کننده ای از خود نشان داده است.

اختلاف

دو حزب بزرگ هلند چند تن از اعضای فهرست انتخاباتی خود را به دلیل آن که قتل عام ارمنیان را نفی کرده بودند، حذف نمودند. «ایحان تونچای» و «عثمان الماچی» از فهرست انتخاباتی حزب حاکم «دمکرات مسیحی» و «اردینچ ساجانی» از فهرست حزب مخالف «کارگر» کنار گذاشته شده اند. این سه تن که اصلیتی ترکی دارند از سال ها پیش در هلند سکنی گزیده‌اند.

هر دو این احزاب قبل از برگزاری انتخابات که در ماه اکتبر برگزار خواهد گردید، رسماً دیدگاه خود در خصوص قتل عام ارمنیان را اعلام کرده بودند. حزب کارگر بر این موضع تأکید دارد که

اردینچ ساجانی

ترکیه قبل از عضویت در اتحادیه اروپا می بایست قتل عام ارمنیان را به رسمیت بشناسد.

حزب دموکرات مسیحی نیز حامی شناسایی رسمی قتل عام ارمنیان می باشد. دو عضو فهرست انتخاباتی این حزب یعنی «تونچای» و «الماچی» در ابتدا اعلام کرده بودند که با دیدگاه حزب در خصوص قتل عام ارمنیان موافقتد، اما بعداً طی مصاحبه با یک نشریه ترکیه‌ای از موضع قبلی خود عدول کرده گفتند حاضر به قبول و پذیرش سیاست حزب در مورد قتل عام ارمنیان نیستند. بعد از این مصاحبه حزب دموکرات مسیحی با صدور اطلاعیه ای اعلام کرد: این دو تن در مصاحبه با روزنامه ترکیه ای «صبح» گفته اند که با مواضع حزب در خصوص پاره‌ای از مسائل اختلاف اساسی دارند، و لذا حزب ضمن سپاس از خدمات ارزشمند این دو تن در پیشبرد اهداف حزبی، آنان را از فهرست انتخاباتی خود کنار می‌گذارد.

کوهنوردان برای صعود به «آرارات» به مجوز «میت» نیاز دارند

با تصمیم مقامات ترکیه از این به بعد گروه های کوهنوردی برای صعود به قله آرارات نیاز به مجوز سازمان اطلاعات و امنیت ترکیه (میت) خواهند داشت. قبلاً نیز گروه های کوهنوردی برای صعود به کوه آرارات مجبوره دریافت ۶ مجوز مختلف از مقامات محلی بودند اما به گفته مقامات ترکیه دریافت مجوز جدید بعد از آن مطرح گردید که یک گروه کوهنوردی ارمنیان آمریکا بعد از رسیدن به قله آرارات پرچم ارمنستان را بر آن به احتزاز در آوردند.

به نوشته روزنامه ارمنی زبان «مارمارا» چاپ استانبول در خصوص این تصمیم توافقنامه‌ای میان وزارتخانه های فرهنگ و توریسم، کشور، سازمان اطلاعات و امنیت و ستاد مرکزی ارتش ترکیه به امضا رسیده است. طبق تصمیم مقامات ترکیه گروه‌های کوهنوردی دو ماه قبل از برنامه صعود می بایست در خواست کتبی خود را به مقامات مسئول تسلیم دارند، اما در مورد گروه های خارجی و نیز اتباع خارجی تیم های کوهنوردی داخلی اعلام نظر سازمان اطلاعات و امنیت ترکیه اجباری خواهد بود.

گروه‌های کوهنوردی همچنین از انجام هرگونه فعالیت تحقیقاتی علمی در این کوه منع شده‌اند. آنان می بایست

در درخواست خود اعلام کنند که هدف از صعود به آرارات صرفاً سیاحتی و ورزشی می باشد. در ضمن کلیه وسایل کوهنوردان قبل و بعد از صعود از سوی مقامات امنیتی مورد بازرسی قرار خواهد گرفت.

مجازات

در واکنش به مصوبه مجلس ملی فرانسه دولت ترکیه مجازات هایی را علیه این کشور در نظر گرفت. بدین ترتیب در وهله نخست روابط و همکاری با این کشور در عرصه‌های سیاسی و نظامی به حال تعلیق در خواهد آمد. در ادامه تمامی شرکت های فرانسوی از مشارکت در پروژه های نظامی و ساخت نیروگاه ها منع خواهند شد. همچنین این شرکت ها به هیچ وجه اجازه نخواهند داشت تا در ساخت نیروگاه های هسته ای که پروژه ساخت هرکدام از آن ها پنج میلیارد دلار پیش بینی شده است مشارکت نمایند.

طبق نظر دولت ترکیه مشارکت و حضور شرکت های فرانسوی در پروژه ها و مزایده های نظامی نیز به کلی منع شده‌است.

یادآور می شود که در سال ۲۰۰۱ بعد از شناسایی رسمی قتل عام ارمنیان از سوی فرانسه، ترکیه اقدامات تنبیهی مشابهی را علیه این کشور به کار بست. اما جالب است بدانید که میزان واردات از فرانسه از رقم ۲/۳ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۱ به رقم ۵/۹ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۵ افزایش یافت.

نظر سنجی

خبرگزاری ABA جمهوری آذربایجان نظر سنجی را در میان نمایندگان مجلس آن کشور انجام داد. در پاسخ به این سؤال که آیا طرفدار خاتمه مناقشه قره باغ از طریق راه حلی صلح آمیز هستید یا نظامی، اکثر نمایندگان راه حل دوم را انتخاب کرده اند. به گزارش این خبرگزاری نمایندگان مجلس بر این اعتقادند که «طرفیت مذاکره سیاسی» لبریز شده است و دیگر امیدی به آن نمی توان

داشت. اما گروهی دیگر از نمایندگان معتقدند که هنوز می توان امیدوار بود با مذاکره سیاسی راه حلی برای خاتمه این مناقشه پیدا شود، اما با این حال امکان توسل جستن به راه حل نظامی نیز وجود دارد. در ادامه گزارش ABA آمده است، تنها گروه کوچکی از نمایندگان مجلس بر این عقیده‌اند که مسئله قره باغ تنها می بایست از طرق صلح آمیز و ادامه مذاکرات سیاسی حل و فصل گردد.

پیش شرط

مجلس محلی میلان ایتالیا در نشست ۲۶ اکتبر (۴ آبان) خود، پیشنهاد ارائه طرح شناسائی قتل عام ارمنیان به دولت را مورد تأیید قرار داد. مجلس محلی میلان پیشتر در سال ۱۹۹۷ قتل عام ارمنیان را با صدور بیانیه‌ای به رسمیت شناخته بود اما اینک در طرح جدید از دولت ایتالیا، نخست وزیر، تمامی نیروهای سیاسی، جامعه ایتالیا و خصوصاً جوانان خواسته شده است تا در جهت به رسمیت شناختن قتل عام ارمنیان از سوی ترکیه تلاش نموده و نیز آن را به عنوان پیش شرطی برای عضویت ترکیه در اتحادیه اروپا مطرح سازند..

نویسنده زن در دادگاه

یک نویسنده دیگر با استناد به ماده ۳۰۱ قانون کیفری ترکیه به جرم «توهین به احساسات و شان ملی ترک‌ها» به دادگاه فرا خوانده شد. وی خانسم «ایپک کالیسلار» می باشد که از قضا نویسنده کتابی درباره زندگی نامه همسر مصطفی کمال آتاتورک بانی جمهوری ترکیه است.

و اما در ماه اوت (مرداد) دادگاهی در آنکارا خانم «الیف شفق» که با استناد به همین قانون محاکمه شده بود را تبرئه کرد. جرم این نویسنده استفاده از کلمه «قتل عام ارمنیان» در کتاب خود بود.

با استناد به همین ماده قانونی تا به حال چندین نویسنده و روشنفکر ترک و از آن جمله «اورهان پاموک» برنده جایزه نوبل ادبیات و «هراند دینک» خبرنگار ارمنی به دادگاه‌ها فرا خوانده شده‌اند. اتحادیه اروپا از ترکیه خواسته است تا به عنوان پیش شرط آغاز مذاکرات برای عضویت آنکارا هرچه زودتر ماده ۳۰۱ را به کلی از قوانین کیفری خود حذف کند.

پیشنهاد احداث دیوار

«زاهد عروج» نماینده مجلس ملی جمهوری آذربایجان از حزب حاکم «آنا وطن» در تاریخ ۱۱ اکتبر (۱۹ مهر) در گفتگو با خبرنگاران رسانه های کشورش گفت: «بیر یا زود میان ارمنستان و آذربایجان باید دیواری احداث گردد». به گفته وی ساخت این دیوار این حسن را خواهد داشت که «ما را از تهاجم و نظر خصم کشور همسایه مصون نگاه دارد» (!!) این پیشنهاد عجیب «عروج» است. سوی چند نماینده مورد حمایت قرار گرفته است. به گزارش خبرگزاری «نوا روسکو سلوون»، نمایندگان بر این عقیده‌اند که ساخت دیوار بیش از آنکه ارزش نظامی داشته باشد بار روانی خواهد داشت. هنوز معلوم نیست که مجلس ملی آذربایجان با پیشنهاد «دیوار کشی» تا چه حد جدی برخورد خواهد کرد. اما چنانچه این پیشنهاد مورد قبول مجلس قرار گیرد شاید بعد از اسرائیل، جمهوری آذربایجان دومین کشوری باشد که مبادرت به ساخت چنین دیواری می کند، هرچند که ایالات متحده آمریکا نیز اخیراً اعلام کرده است برای جلوگیری از ورود غیر قانونی مهاجرین مکزیکی در صدد است دیواری الکتریکی در طول مرز مشترک دو کشور احداث کند.

«روزهای ترکیه»؟

نشریه «حریت» در شماره ۱۴ اکتبر (۲۲ مهر) خود مقاله ای به قلم «ارتغرل یوزکوک» تحلیلگر معروف منتشر ساخت.

این تحلیلگر در مقاله خود روزهای ۱۳ و ۱۴ اکتبر را «روزهای ترکیه» در رسانه های بین المللی نامیسه‌د و می نویسد: «تمامی رسانه ها و خبرگزاری های معروف دنیا درباره تصمیم اخیر مجلس ملی فرانسه (مصوبه مجرم شمردن انکار کنندگان قتل عام ارمنیان– آراکس) به انعکاس ۱۲۵۱ مطلب و فیلم خبری مبادرت ورزیدند. طبق آمار ارائه داده شده توسط این نویسنده درباره موضوع دریافت جایزه اسکار ادبی از سوی «اورهان پاموک» ۱۳۱۸ خبر منتشر گردید که تقریباً در تمامی

آن ها به موضوع دادگاهی «پاموک» از سوی دستگاه قضایی ترکیه با استناد به ماده ۳۰۱ قانون کیفری

(توهین به احساسات و شان ملی ترک‌ها) اشاره و به انعکاس سخنان وی در مورد آن که «ترک‌ها یک میلیون ارمنی و ۳۰ هزار کرد را به قتل رسانده‌اند». پرداختند. به گفته وی خبرگزاری های مهم بین المللی درباره موضوع قتل عام ارمنیان و ترکیه در خلال این دو روز ۲۶۹ خبر و مطلب منعکس کرده‌اند.

«یوزکوک» در ادامه مطلب خود می نویسد: «در حقیقت تبلیغات بی نظیر و وسیعی برای مطرح کردن موضوع قتل عام ارمنیان در جهان به راه افتساد که ما ترک‌ها نیز ندانسته در آن مشارکت کردیم. ما ترکها در خلال این دو روز با عکس العمل های قهرآمیز و نسنجیده خود این رسانه ها را مجاب کردیم که به انعکاس این رویدادها بپردازند. غافل از آن که ادامه این روند باعث می شد که رسانه‌ها یورش تبلیغاتی خود را ادامه دهند». در ادامه، این تحلیلگر نتیجه گیری می کند که: «این مسئله نشان می دهد که ترک‌ها دیر متوجه شدند در چه تله ای گرفتار آمدند، زیرا از آن به بعد هر گونه حرکت و اقدامی که از سوی ما علیه تصمیم مجلس فرانسه و از آن مهتمتر موضوع قتل عام ارمنیان انجام گیرد عملاً نتیجه عکس داده، ثمری برای ترکیه در پی نخواهد داشت.»

این نویسنده اعداد و ارقام دیگری نیز ارائه کرده که بد نیست بدان نیز اشاره شود. طبق محاسبه وی در خلال چند روز شمار مطالب منتشر شده از سوی جرائد و خبرگزاری های بین المللی در مورد مصوبه مجلس فرانسه و دریافت جایزه اسکار از سوی پاموک به پنج زبان بین المللی از قرار زیر است:

انگلیسی ۶۰۲،۴۷۹– فرانسوی ۳۹۴،۱۱۹– ایتالیایی ۳۰۲۳۷– آلمانی ۱۰۲۵،۲۸۰– اسپانیایی ۹۸۰،۴۰۳– مجموع مطالب ۱،۲۲۳،۵۱۸.

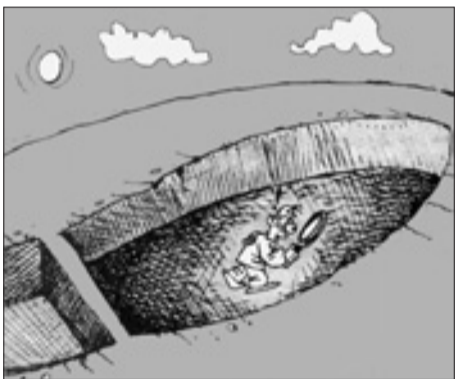
«یوزکوک» در پایان مقاله خود با یأس و ناامیدی می نویسد: «بعد از این همه نمی توانی خود را کنترل کرده فریاد بر نیآوری «زنده باد فرانسه».

شورای امنیت ملی ترکیه و بحث در مورد قتل عام ارمنیان

شورای امنیت ملی ترکیه در نشست اخیر خود که رییس جمهور آن کشور نیز در آن شرکت داشت در کنار مباحث و مسائل مختلف، موضوع قتل عام ارمنیان را نیز مورد بررسی قرار داد. به نوشته روزنامه «حریت» چاپ استانبول از موضوعات این جلسه روابط ترکیه با اتحادیه اروپا، «حزب کارگران کرد ترکیه PKK»، رویدادهای مربوط به عراق و «قدرت گرفتن نیروهای مرتجع» در این کشور بوده‌است. به نوشته «حریت» شورای امنیت ملی ترکیه بعد از ۵ ساعت مباحثه، بر لزوم ادامه گفتگو با تهران برای یافتن راه حلی مسالمت آمیز در مورد فعالیتهای هسته‌ای این کشور، تأکید نمود.

تحقیقات

به نوشته نشریه «آگشام» چاپ ترکیه، دادگاه فرجام این کشور به اتهام «عدم دفاع جامع و کامل» و «لطمه وارد ساختن به حیثیت ترک‌ها» و نیز «عدم واکنش مناسب حکومتی به اتهام ارمنیان در خصوص موضوع قتل عام و شکایت نبردن به دادگاه حقوق بشر اروپایی در این ارتباط» تحقیقاتی را در مورد عملکرد نخست وزیران و وزرای امور خارجه این کشور که بعد از سال ۲۰۰۱ انجام وظیفه کردند، آغاز کرده‌است.

به نوشته این نشریه «صدات وورال» عضو کانون وکلای ترکیه دادخواستی را علیه «بولنت اجویت» و «طیب اردوغان» نخست وزیر سابق و فعلی، «اسماعیل جم» و «عبدالله گل» وزرای امور خارجه قبلی و فعلی و «یاشار یاکش»، رییس کمیسیون روابط با اتحادیه اروپا در مجلس ملی ترکیه، تنظیم و به دستگاه مربوطه ارائه کرده است. به نوشته «آگشام»، منابع خبری این روزنامه مطلع شده اند که این دادگاه روند تحقیقات خود را از ۲۹ سپتامبر (۷ مهر) سال جاری آغاز کرده‌است. تا مشخص گردد آیا این اتهامات صحیح می باشند یا خیر.

بی اعتمادی ۸۷ درصد ترک‌ها به اتحادیه اروپا

بنابر گزارش روزنامه «ملیت» از هر سه تبعه ترکیه دو نفر نسبت به اتحادیه اروپا بی اعتماد هستند. «ملیت» می نویسد: نظر سنجی که توسط انستیتو A&G در تاریخ ۲۳ و ۲۴ سپتامبر سالجاری در میان بیش از ۲۴۰۰ تن از شهروندان ترکیه به عمل آمد نشان می دهد که تنها ۷/۲ درصد سؤال شوندگان به اتحادیه اروپا اعتماد دارند. این در حالی است که ۷۸/۱ درصد رأی به بی اعتمادی داده‌اند. همچنین ۳۲/۲ درصد سؤال شوندگان موافق پیوستن ترکیه به اتحادیه اروپا، ۲۵/۶ درصد مخالف و ۳۳ درصد نیز نظر خاصی در این مورد نداشته‌اند.

هرچند انستیتو A&G نظرسنجی خود را قبل از تصویب قانون اخیر مجلس ملی فرانسه در خصوص قتل

عام آرامنه، (که بر اساس آن هرکس واقعیت قتل عام ارمنیان را نفی کند به جریمه نقدی و زندان محکوم می شود) برگزار کرده‌است اما با این حال فرانسه در صف مقدم کشورهای غیر قابل اعتماد برای اتباع ترکیه قرار گرفته است، چنانچه ۷۶/۱ درصد شرکت کنندگان در این نظر سنجی گفته‌اند به فرانسه اعتماد ندارند. ۷۸/۱ درصد نیز بی اعتمادی خود را به یونان ابراز داشته‌اند. حال اینکه درصد بی اعتمادی نسبت به آمریکا در جایگاه بالاتری قرار دارد به طوری که ۷۸/۵ درصد سؤال شوندگان نسبت به این کشور بی اعتماد بوده‌اند.

جالب است بدانید که در نظر سنجی همین انستیتو در سال ۲۰۰۴ حدود ۶۷/۵ درصد ترک‌ها حامی الحاق به اتحادیه اروپا بوده‌اند. اما این نسبت در سال ۲۰۰۵ به ۵۷/۴ درصد تنزل یافته است. «ملیت» با اشاره به این که در نظر سنجی اخیر تنها ۳۲/۲ درصد از سؤال شوندگان حامی پیوستن به اتحادیه اروپا بوده‌اند، تأکید می کند: کم کم از طرفداران ایده پیوستن به اتحادیه اروپا کاسته می شود.

احتمال تقسیم عراق

«مارگرت بکت» وزیر امور خارجه انگلستان پس از دیدار با «بهرام صالح» معاون نخست وزیر عراق در روز ۲۵ اکتبر در لندن گفت: «احتمال دارد در آینده عراق به

چند دولت کوچک تقسیم شود.»

بکت با تأکید بر اینکه مرزبندی به حد محسوسی کار خود عراقی‌ها است، احتمال تغییر مرزهای داخلی و قانون اساسی را نیز رد نکرد.

در واقع عراق در حال حاضر به سه بخش بزرگ کردستان در شمال، سنی نشین در مرکز و شیعه نشین در جنوب تقسیم شده است. حتی یکی از گروه های اصول گرای سنی در استان های مرکزی و غربی عراق اعلام حکومت اسلامی کرده است. اما با این حال به گفته خانم بکت هیچکدام از مسئولین سیاسی عراق علاقه ای به تقسیم این کشور نشان نمی دهند.

بنابر اطلاعات بدست آمده توسط خبرگزاری روسی «ایتراتاس» حدود شش ماه پیش از حمله نیروهای ائتلافی به عراق در سال ۲۰۰۳ برنامه تقسیم عراق در غرب مورد بررسی قرار گرفته بود. در طرحی که در همین راستا به مرکز تحقیقات استراتژیک بین المللی ایالات متحده آمریکا ارائه گردیده پیش بینی می شود که بخش مرکزی عراق به اردن ملحق شده و پس از آن نام اردن به پادشاهی متحد هاشمی تغییر یافته و پایتخت نیز همان امان باقی بماند. مناطق شمالی و شمال غربی که کرد نشین هستند به دولتی مستقل تبدیل شود و منطقه عمدتاً شیعه نشین جنوب به کویت ملحق شود. که این مورد آخر در سال ۲۰۰۲ پس از شکست عراق در جنگ و احتمال سقوط رژیم صدام حسین قریب الوقوع به نظر می رسید.

از سویی روزنامه «واشنگتن تایمز» می نویسد؛ دولت جورج بوش برای تغییر استراتژی خود در عراق طی ماه های آتی آماده می شود. به نوشته این روزنامه در یکی از طرح های پیشنهادی برای تغییر استراتژی آمریکا در عراق انتقال مرحله به مرحله نیروهای آمریکایی به کشورهای همسایه و سپس تقسیم عراق به سه قسمت بر اساس تعلقات قومی و مذهبی پیش بینی می شود. اما بر اساس طرحی دیگر، کودتایی در بغداد به وقوع می پیوندد و نخست وزیر فعلی نوری الصلکی از قدرت بر کنار شده چهره ای قوی تر که بتواند نظم و قانون را در عراق حاکم کند بر مسند قدرت می نشیند. □

← **۷**

آیا ترکیه در فکر ایجاد…

حذف پیش شرط پذیرش قتل عام ارمنیان از سوی ترکیه برای عضویت در اتحادیه اروپا شدید، اما متقابلاً ژاک شیراک رییس جمهور فرانسه در ۳۰ سپتامبر در ایروان بار دیگر به این پیش شرط اشاره نموده و در ۱۲ اکتبر نیز مجلس فرانسه طرح مجرم شناختن انکار کنندگان قتل عام ارمنیان را مورد بررسی قرار خواهد داد.»

سپس اینانج نتیجه گیری می کند که: «تمامی این تحولات موجب می شوند که ترکیه مواضع نرمتری در قبال ارمنستان اتخاذ کرده و به ایده تشکیل هیأت مشترک دیپلماتیک روی آورد. به ویژه آنکه با از بین رفتن امید برای یافتن راه حلی برای مناقشه قره باغ این ایده بیشتر مورد تأیید قرار می گیرد.»

وی می افزاید: «هر چند آرامنه و آذری‌ها به حد کافی به توافق نزدیک شده‌اند، اما با این حال نتوانسته‌اند به نتیجه برسند. از سویی ملاقات‌های کوچاریان – علی‌ان نیز همواره بی نتیجه به پایان می‌رسند.»

اینانج در پایان مقاله خود تأکید می کند: «نرمش در قبال ارمنستان، آرامنه را به این فکر خواهد انداخت که ترکیه شروع به عقب نشینی کرده و این موضوع آنان را بر سر میز مذاکره پر مدعا تر خواهد ساخت.»

کلیساهای آذربایجان جهانی می شوند

اعتماد ملی: اسناد و مدارک ۳ کلیسای تاریخی کشور با عنوان مجموعه کلیساهای ایران به منظور ثبت در فهرست میراث جهانی تا نیمه دی ماه به یونسکو ارسال می شود.

کلیسای استپانوس

شرلی آودیان مدیر پایگاه کلیساهای تاریخی ایران با بیان این مطلب گفت: «این مجموعه شامل کلیساهای «طائوس» یا «طائوس» مشهور به «قره کلیسا»، «استپانوس» یا ۲ کلیسای دره شام و چوپان واقع در حریم آن و زرزور «ZORZOR» است». وی عکسبرداری و تهیه نقشه از مناطقی که کلیساهای یاد شده در آن واقع شده اند را از اقدامات پایانی تکمیل این پرونده برشمرد که از سوی سازمان جغرافیایی ارتش و شرکت مشاور دستورنویس در حال انجام است. تاریخچه بنا، عکس های قدیم و جدید، ارائه طرح های مدیریتی و طرح های ساماندهی، امکانات گردشگری و... از جمله مراحل تکمیل هر پرونده ثبتی به شمار می رود.

آودیان همچنین از سفر اعضای شورای راهبردی به منظور بازدید از عملیات مرمتی صورت گرفته در این

کلیسای طائوس «قره کلیسا»

کلیساها و تشکیل کمیته فنی تدوین، اجرا و نظارت عملیات مرمتی با حضور آقایان وهابزاده، حیدری، آراکلیان و فری خبر داد.

اورهان پاموک جایزه نوبل ادبی ۲۰۰۶ را دریافت کرد

اورهان پاموک:

«در ترکیه بیش از یک میلیون ارمنی و نزدیک به سی هزار کرد به قتل رسیده‌اند.»

موضوع قتل عام ارمنیان و لزوم بررسی و صحبت آزادانه درباره وقایع اسفبار گذشته در کشورش اشاره کرده و گفته بود: «در ترکیه بیش از یک میلیون ارمنی و نزدیک به سی هزار کرد به قتل رسیده اند. هیچ کس جرات بیان این واقعیت را ندارد، ولی من در این باره صحبت می کنم و دقیقاً به همین دلیل فاشیست ها و ملی گرایان مرا نفرین می کنند و کینه مرا به دل دارند.» این شجاعت در بیان واقعیت ها سبب خشم دولت و مخالفت شدید ملی گرایان ترکیه با پاموک و آتارش گردید. تا آن حد که به صورت غیر رسمی کتب وی از کتابخانه ها جمع آوری و یا سوزانده شد.

در ادامه فشار علیه این نویسنده دادگاه عالی ترکیه با استناد به ماده ۳۰۱ قانون کفری، پاموک را به اتهام «توهین به شان ملی ترک ها» به دادگاه فرا خواند. در واکنش به این اقدام، اتحادیه اروپا چندین بار ضمن اعتراض به دولت ترکیه اعلام کرده بود که با حساسیت فوق العاده موضوع این شکایت را دنبال می کند. اتحادیه اروپا به مقامات ترکیه یادآور شده بود که آزادی بیان یکی از اصول اساسی در توافقتنامه سیاسی کپنهاگ میان این اتحادیه و مقامات ترکیه می باشد و لذا اگر ترکیه مایل به عضویت در اتحادیه اروپاست باید کاملاً این توافقتنامه را رعایت نماید.»

کشف یک گور دسته جمعی ارمنه در ترکیه

پلیس ترکیه تردد به این گور دسته جمعی را شدیداً ممنوع کرده است. اهالی روستای «گورو» (که تا قبل از قتل عام ارمنیان ارمنی نشین بود) در منطقه «نوسای بین» در استان «ماردین» ترکیه هنگام حفر یک قبر ناگهان به یک غار قدیمی که اینک زیر زمینی شده رسیدند. اما با توجه به اینکه ورودی غار بسته بود روستاییان برای ورود بدان زحمت زیادی را متحمل شدند. درون این غار، که دارای سه متر عرض می باشد روستاییان به تلی از اسکلت انسان برخوردند که آن ها را شوکه کرد.

با آگاهی از این واقعیت که این غار در واقع یک گور دسته جمعی مربوط به ارمنیان است که در سال ۱۹۱۵ کشته شده‌اند. روستاییان به پلیس روستای «آگارسو» در همسایگی روستای خود مراجعه کرده و در این باره گزارش می دهند. رئیس پلیس این روستا نیز ضمن هشدار به روستاییان و اعلام اینکه دادرسی «نوسای بین» در این مورد تحقیق خواهد کرد. از آنان خواست بدون آنکه به محتویات غار دست بزنند ورودی غار را مسدود کنند.

مصوبه مجلس ملی فرانسه در باره قتل عام ارمنیان

مجلس ملی فرانسه در نشست ۱۲ اکتبر (۲۰ مهر) خود با اکثریت آرای نمایندگان لایحه مجازات حبس و جریمه نقدی برای انکار کنندگان قتل عام ارمنیان را به تصویب رساند. در رأی گیری برای این طرح ۱۰۶ نماینده به آن رأی مثبت و ۱۹ تن رأی منفی دادند و به این ترتیب این طرح به تصویب نهایی مجلس ملی فرانسه رسید.

طبق مصوبه مجلس ملی فرانسه انکار کنندگان قتل عام ارمنیان به یک سال حبس و پرداخت جریمه نقدی حداکثر تا ۴۵ هزار یورو محکوم خواهند شد.

طبق این قانون برای انکار کنندگان قتل عام ارمنیان یک سال حبس و مجازات نقدی حداکثر تا ۴۵ هزار یورو در نظر گرفته شده است. این قانون برای تأیید نهایی باید به مجلس سنای فرانسه ارسال و بعد از امضای رئیس جمهوری برای اجرا به دستگاه های مربوط ابلاغ گردد. قابل ذکر است که فرانسه در سال ۲۰۰۱ رسماً قتل عام ارمنیان را به رسمیت شناخته است.

عکس العمل مجلس ملی ترکیه

مجلس ملی ترکیه در عکس العمل به تصویب طرح مجازات انکار قتل عام ارمنیان از سوی مجلس فرانسه، در نشست ۱۷ اکتبر (۲۵ مهر) خود آن را شدیداً محکوم کرد. در اطلاعیه ای که مجلس ترکیه صادر کرده آمده است: «جای بسی تعجب است که فرانسه در نقش قاضی به موضوعی تاریخی در ارتباط با ترکیه اشاره کرده و به قضاوت می نشیند! و این در حالی است که همین کشور وقتی صحبت از عملکرد خود در کشتار یک میلیون انسان در الجزایر، ماداگاسکار و چند کشور دیگر آفریقایی به میان می آید، به همگان می گوید صحبت درباره این مسائل را به تاریخدانان واگذار نماییم». در بخش دیگری از این بیانیه آمده است: «تصویب این مصوبه بی شک ضربه غیر قابل جبرانیه روابط سیاسی، اقتصادی و نظامی ترکیه با فرانسه وارد خواهد کرد». در اطلاعیه مجلس ملی ترکیه می خوانیم: «فعالیت لابی ارمنی که از سوی ارمنستان جهت داده شده و در فرانسه و دیگر کشورها با هدف ضربه زدن به منافع و حیثیت ملت ترک در تلاش است برای این کشور بسیار گران تمام خواهد شد.»

به گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس، در این جلسه عبدالله گل وزیر امور خارجه ترکیه طی سخنانی خطاب به نمایندگان گفته است که دولت از تمامی امکانات خود برای جلوگیری از تصویب نهایی این قانون استفاده خواهد کرد.

انعکاس خبر در چند جریده بین المللی

تصویب قانونی که برای انکار کنندگان قتل عام ارمنیان مجازات زندان و جریمه نقدی پیش بینی می کند انعکاس وسیعی در جرائد بین المللی داشت. «نیویورک تایمز» در این باره نوشت: «دولت ژاک شیراک که مخالف تصویب این طرح می باشد خواهان گفتگوی مستقیم و رودرو با ترکیه است و تصویب این طرح را «غیر ضروری و غیر لازم» می داند. این روزنامه با اشاره به اطلاعیه رسمی وزارت امور خارجه فرانسه می نویسد: در بخشی از این اطلاعیه آمده: «ما خواهان گفتگو با ترکیه و گسترش روابط صمیمانه و همکاری با این کشور هستیم»

و اما دیگر نشریه آمریکایی «واشنگتن پست» درباره این مصوبه نوشت: «روابط پیچیده ترکیه با اتحادیه اروپا در پایتخت دو کشور تجلی کرد. بهترین نویسنده ترکیه در استکهلم جایزه نوبل در ادبیات را دریافت نمود و این

«اوزگیور گیوندم» به چاپ رسید و به دنبال آن کانال ماهواره ای ROJ TV متعلق به کردها نیز به انعکاس این خبر پرداخت که شدیداً مورد توجه پلیس واقع شد. به دنبال آن مسئولین محلی پس از حضور در محل ضمن اعمال محدودیت هایی از تردد خبرنگاران به این غار جلوگیری نموده و اعلام کردند خبر کشف گور دسته جمعی دروغ و عکس های ارایه شده در این رابطه نیز جعلی است. آنان در عین حال به روستاییان هشدار دادند که درباره این غار به هیچ وجه با رسانه ها گفتگو نکنند و محل غار را نیز به کسی نشان ندهند.

به دنبال این اقدامات نشریه «اوزگیور گیوندم» در شماره ۲۲ اکتبر خود طی خبری تحت عنوان «استار گور دسته جمعی» بار دیگر طی گزارشی درباره غاری که در نزدیکی روستای ارمنی نشین «گورو» قرار داشته می نویسد: پلیس پس از تهیه عکس هایی از غار تردد به آنجا را ممنوع و مدخل باز شده به این گور دسته جمعی ارمنه را مسدود نموده است. «اوزگیور گیوندم» ضمن اشاره به اقدامات پلیس، نتیجه گیری می کند که: آنچه به رسیدگی این موضوع توسط دادرسی «نوسای بین» مربوط می شود باید گفت، با توجه به استناد این گور دسته جمعی توسط پلیس تحقیق در این باره از سوی دادرسی غیر ممکن می نماید. □

آیا ترکیه در فکر ایجاد روابط دیپلماتیک با ارمنستان است؟

«بارچن اینانچ» از تحلیلگران کانال تلویزیونی CNN ترکیه طی مقاله ای که بر روی سایت اینترنتی این تلویزیون نیز منعکس شده ادعا می کند که: «ترکیه برای به جریان انداختن طرح رییس جمهور ارمنستان در مورد تشکیل هیأت مشترک دیپلماتیک ما بین دو کشور آماده می شود.»

یاد آور می شود که در آوریل ۲۰۰۵ «رجب طیب اردوغان» نخست وزیر ترکیه طی نامه ای به روبرت کوچاریان پیشنهاد تشکیل هیأت مشترک علمی جهت بررسی موضوع قتل عام ارمنیان را طرح کرده بود که در جواب به این نامه رییس جمهور ارمنستان گفته بود در وهله اول می بایست یک هیأت مشترک دیپلماتیک تشکیل داد.

به گفته این تحلیلگر CNN این یعنی برقراری روابط دیپلماتیک علیرغم موانعی که پیش از این مناقشه قره باغ پدید آورده است.

اینانچ در مقاله خود تأکید می کند که: هرچند مذاکرات غیررسمی مابین ارمنستان و ترکیه هم اینک نیز در رین در جریان است، اما تا به حال ترکیه برقراری روابط دیپلماتیک را رد کرده و در عین حال برقراری چنین روابطی را منوط به حل و فصل مخاصمات این کشور با آذربایجان نموده است. با این حال با توجه به روند فعلی چنین به نظر می رسد که ترکیه خواهان به فراموشی سپردن پیش شرط خود درباره مناقشه قره باغ بوده و در پی تشکیل هیأت مشترک دیپلماتیک است.

اینانچ در ادامه می افزاید: «هرچند این امر به روابط آذربایجان و ترکیه آسیب خواهد رساند، اما در حال حاضر ترکیه بیشتر نگران وضعیت خود و موفقیت هایی است که ارمنیه در راه به رسمیت شناختن قتل عام به دست می آورد، بخصوص آنکه پیش بینی می کند در سال ۲۰۱۵ یعنی در یکصدمین سالگرد قتل عام ارمنیان پیروزی های بسیار بیشتری ثبت خواهند نمود.»

وی می نویسد: «هر چند در آخرین لحظه موفق به

صهیونیسم در سینمای آمریکا

ستارگان هالیوود درباره مناقشه اعراب و اسرائیل چه می گویند؟

شون کانری: «ما از موضع قدرت به مسئله نگاه می کنیم، اما اگر ناتوان بودیم چه می گفتیم؟»

تام کروز: «عرب ها سرچشمه تروریسم هستند. آنان به هیچ کس رحم نمی کنند. امیدوارم اسرائیل همه آنان را نابود کند»

آنتونی هایپکینز: «اسرائیل یعنی جنگ و نابودی. ما آمریکایی ها در جنگ علیه لبنان از اسرائیل حمایت کردیم. من از آمریکایی بودن خود شرم دارم.»

آنجلینا جولی: «عرب ها و مسلمانان تروریست نیستند. آنان باید علیه اسرائیل متحد شوند.»

ویل اسمیت: «هر دو طرف نیز در اشتباهند. کشتارها باید خاتمه یابد.»

جورج کلونی: «بوش، شارون، بلر و رایس اسامی هستند که تاریخ همواره با نفرین از آنان یاد خواهد کرد.»

ریچارد گیر: «عرب ها بر دوش جهان باری اضافی هستند. آنان باید نابود شوند.»

ریانا ریوس: «اگر عرب ها قدرت کافی داشتند دنیا را نابود می ساختند، پس باید ریشه آنان را خشکاند.»

الف فینیس: «ما در جنگلی زندگی می کنیم که قوی، ضعیف را طعمه خود می سازد. ما از عرب ها بهتر نیستیم، که به آنان توهین می کنیم.»

آل پاجینو: «به دولت اسرائیل نگاه کنید و آن گاه خواهید فهمید که تروریست کیست.»

داستین هوفمن: «زمانی که اسرائیل موجودیت یافت، انسانیت از جهان محو شد.»

هاریسون فورد: «عرب ها از حیوانات کثیف ترند. ما یهودیان قوم برگزیده هستیم. چیزی برای مقایسه وجود ندارد.»

آرنولد شووارتزنگر: «عرب ها تروریست هستند، اما اسرائیل به جهان امنیت اعطا می کند. زنده باد اسرائیل.»

Պատգամավորական ժողովի նորությունները

Սասուն (Նարմաթ) քաղաքամասի յոթ պատգամավորների մայիսյան հայտարարության (տես «Արաքս», թիվ 73(156)) հրապարակումից հետո, Թեհրանի ՀՀ Պատգամավորական ժողովի նիստերը այնպես էլ որակ չստացան և մի քանի ամիս ժողովները կայացան առանց հիշյալ պատգամավորների ներկայության:

Ինչպես տեղյակ է ընթերցողը, Պատգամավորական ժողովում տիրող «ժողովրդավարությունը» Սասուն քաղաքամասի պատգամավորներին պարտադրեց, մինչ այդ իրենց արծարծած մտքերն ու առաջարկները, որոնք «ամենաժողովրդավարական» ձևերով «Առաջարկվում է այդ առաջարկությունները քննարկման չդնել», դուրս էին մղվել առաջարկվող օրակարգերի շարքից, մի կոչ-հայտարարությամբ համայնքի սեփականությունը դարձնել ու նաև իրենց բողոքի ձայնը բարձրացնել ՊԺ-ում տիրող մթնոլորտի դեմ:

Սակայն, մի քանի ամիս էր պետք, որպեսզի ՊԺ դիվանը հասկանար (դրական ակնոցով նայած), որ պատգամավորները նաև խոսքի իրավունք ունեն: Ի վերջո, վերոհիշյալ հայտարարության հեղինակներին, որոնք արդեն չէին մասնակցում ՊԺ նիստերին, Դիվանը հրավիրեց բանակցության և խոստացավ հայտարարության մեջ արծարծված կետերը քննարկման դնել առաջին նիստում:

Առաջին նիստը պիտի կայանար նոյեմբերի 7-ին, սակայն դեպքերի ընթացքը այլ էր և հակառակ իրավեր հայտարարությունների քանի անգամյա հրապարակման այդ նիստը, ընդհանրապես, չկայացավ պատգամավորների մեծ մասի բացակայության հետևանքով: Իսկ նոյեմբերի 8-ի նիստը, որը հազիվ լրացել էր պատգամավորների թվի կեսից ավելին և

ուշացումով սկսել իր աշխատանքը, ընդհուպ հետո դարձյալ կորցրեց մեծամասնությունը և դատապարտվեց փակման:

Թե ինչ պատճառով ՊԺ վերջին երկու նիստերը նման ճակատագրի ենթարկվեցին դեռ հայտնի չէ իր մանրամասնություններով: Սակայն որոշ տեղեկությունների համաձայն նոյեմբերի 8-ի նիստը ընթացել է այսպես.

Քննարկվել է Սասուն քաղաքամասի պատգամավորների հայտարարության պարագան և քանի որ ոչ բոլոր պատգամավորներն են նրա բովանդակությանը ծանոթ եղել, որոշվել է բազմացնել այն և բաժանել պատգամավորների միջև, որպեսզի ուսումնասիրեն, ապա առաջիկա ժողովում քննարկման դրվի:

Մյուսին տարակարգ է մտցվել կրոնական խորհրդի հարցը՝ նրա ընտրության ձևը, իրավասությունները և այլն: Այս վերջին օրակարգը շիկացրել է մթնոլորտը, որի պատճառով էլ ընդմիջումից հետո նիստին չի մասնակցել հոգևոր դասը՝ Սրբազան հոր զխավորությամբ: Այդպիսով կրկին անգամ ժողովը ընկել է մեծամասնությունից և արձակվել նիստը:

Չար շշուկներին տուն չտալու համար, առաջինս այս հարցի մասին ուրիշ բան չենք ավելացնում, միայն պետք է ասել, որ պատգամավորները (գոնե նրանք, ովքեր նիստում ներկա էին) այնքան էլ տեղյակ չեն եղել հարցի ելույթին:

Ուրախ լուր

ՀԱՍ «Րաֆֆի» համալիրի ֆուտբոլի դաշտը կանաչապատվելու է շուտով:

Երևի «Րաֆֆի» մարզադաշտի հիմնադրումից (1979թ.) այս կողմ նրա վարչականների ու անդամների անհասանելի երազներից մեկը ֆուտբոլի դաշտի կանաչապատելն է եղել, որը միշտ էլ մեծ ծախսերի հետ էր կապված: Սակայն տարիների այդ երազը կարծես թե իրականացավ և շուտով,

շնորհիվ նրա վարչության անխնայ աշխատանքի և քաղաքապետարանի առատաձեռն ներդրման:

Այս ուրախ առիթով մեր բարեմաղթանքներն ենք ուղղում «Րաֆֆի» համալիրի վարչությանը և խոստանում, տեղեկություններ

րի լրացումով ավելի մանրամասն գրել բոլոր այն մարդկանց ու կառույցների մասին, ովքեր այս գործում իրենց անշահախնդիր և կարևոր ներդրում են ունեցել:

Խղճի խայթ

Ձանգ, որ պիտի հնչեր Կարիքավորներին օժանդակող մարմնի գրասենյակում

Հեռախոսը զանգում է: Առնում ենք ընկալուչը: Այն կողմից մի կին ասում է.

«Քարն ձեզ, ես Նանսին եմ: Ինձ և մորս բռնել են քաղաքապետարանի մարդիկ, որովհետև փողոցում էինք ապրում: Այստեղ 70-80 հոգու մեկ տեղ են պահում: Մենք երկուսս ենք միայն հայ: Այստեղ մեր վիճակը շատ ծանր է, խնդրում ենք օգնեք»:

Հետո մայրն է խոսում.- «Մեր վիճակը ծանր է: Գիտեք, երկուսս էլ հիվանդ ենք: Խնդրում եմ, փրկեք մեզ...»: Պառազուրկ դժվարանում է շարունակել... Իսկ մենք ի՞նչ պիտի ասեինք: Ի՞նչ կարող էինք ասել: Խորհուրդ ենք տալիս կապվել առաջնորդարանի հետ:

Տարիներ փողոցում գիշերելը Ալիս Ասատրյանի ու նրա աղջկա Նանսիի հոգեկան ու ֆիզիկական վիճակը ծանրացրել է: Այսօր, նրանք պահվում են քաղաքապետարանի աղքատաբարձարների 8-14-ը, հինգ-շաբթի 8-13-ը:

տախնամ կենտրոններից՝ «Ղոզ» հաշմանդամների և տարեցների համագտիկ տնում. հեռ. 021-66026096, և 0262-3879817:

Կենտրոնի Պատասխանատուներն են՝ տիկին ֆարդինը և տիկին Ռեզազադեն, իսկ աշխատաժամերն են՝

Մյուս հեռախոսագրույցը, հասցեն և այլ տվյալները գրեցինք, որ գուցե առաջնորդարանում նստած Կարիքավորներին օժանդակող մարմնի պատասխանատուները խղճի խայթ զգան ու գոնե հեռախոսով կապվեն նրանց և նրանց մտանքների հետ...

Փողը համայնքին է անուընդ կուսակցությանը

«Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի կողմից, 2005թ. անցկացված «Հեռուստամուրատոն 2005»-ի ժամանակ Նոր Ջուղայի հայ համայնքի կողմից խոստացված նվիրատվությունը՝ 10 հա-

զար 302 դոլար և 100 եվրոն, նոր առիթ ստեղծեց ՀՀ-ի համար իրեն արծարծելու: Երևանի «Երկիր» օրաթերթը այս կապակցությամբ գրում է. «Խոստացված նվիրատվությունը օրերս «Հայաստան» հիմնադրամի տնօրեն Նաիրա Մելքոնյանին են հանձնել Նոր Ջուղայի ՀՀ-ի Հայ Դատի համաձայնագրի անդամները»:

Քարտեզախոսարար տիկ. Ն. Մելքոնյանը իրականությանը ծանոթ լինելով, իր երախտագիտությունը հայտնել է իրանահայ բարերարներին և ոչ դաշնակցականներին, որոնք ինչպես միշտ այս անգամ էլ փորձել են չարաշահել համայնքի անուընդը: Այս հարցում, իհարկե, նախ և առաջ պատասխանատվության պիտի հրավիրել Սպահանի ՀԹ Թեմական խորհրդին, Պատգամավորական ժողովին և ինչու չէ նաև թեմի Առաջնորդին:

Քարտեզախոսարար տիկ. Ն. Մելքոնյանը իրականությանը ծանոթ լինելով, իր երախտագիտությունը հայտնել է իրանահայ բարերարներին և ոչ դաշնակցականներին, որոնք ինչպես միշտ այս անգամ էլ փորձել են չարաշահել համայնքի անուընդը: Այս հարցում, իհարկե, նախ և առաջ պատասխանատվության պիտի հրավիրել Սպահանի ՀԹ Թեմական խորհրդին, Պատգամավորական ժողովին և ինչու չէ նաև թեմի Առաջնորդին:

ցեր, որոնց մասին խոսել ենք ու դեռ պիտի խոսենք, այնքան ժամանակ մինչև պատգամավորը դառնա համայնքի ներկայացուցիչ, առաջնորդարանը՝ ազգային, դպրոցը՝ որակյալ և համայնքի նյութական և բարոյական հարստությունը չչարաշահվի որևէ կուսակցության վարկահիշը բարձրացնելու օգտին:

Մեր համայնքը, արդեն իսկ գնալով նորահուն և ֆիզիկապես, սակայն դա այնքան սպանիչ չէ, որքան հոգեկան նորացումը, որը կարող է առաջանալ քաղաքական անտարբերության և լճացման արդյունքում: Ուստի զգաստության ենք հրավիրում բոլոր կողմերին, իսկ պրն. Գևորգ Վարդանից պահանջում ենք հաշվետվություն:

Եզրակացնե՞ք՝

Մեր համայնքը, արդեն իսկ գնալով նորահուն և ֆիզիկապես, սակայն դա այնքան սպանիչ չէ, որքան հոգեկան նորացումը, որը կարող է առաջանալ քաղաքական անտարբերության և լճացման արդյունքում: Ուստի զգաստության ենք հրավիրում բոլոր կողմերին, իսկ պրն. Գևորգ Վարդանից պահանջում ենք հաշվետվություն:

Թրաքական օրինատացիա

«1908-էն յետոյ մենք պիտի լինեինք Օսմանեան Յեղափոխականներու Դաշնակցութիւն»:

Ռուբեն Տեր-Մինասյան

Բերրություն հրատարակվող ՀՀ-ի պաշտոնաթերթ «Ազդակ»-ը թրաքական մամուլի տեղեկատվության ճշտությունը հաստատելու համար կապվում է ստի աղբյուր՝ «Հուրիեթ» օրաթերթի խմբագրության, իսկ Բերրություն մատած հայ մախարարի հետ ոչ:

«Հուրիեթ»-ը իր օգոստոսի 18-ի համարում, անդրադառնալով Աբդուլահի Գյուլի Լիբանան այցելությանը, գրում է. մի ճակչերույթի ընթացքում, որին ներկա էին Լիբանանի, Ֆրանսիայի և Թուրքիայի արտգործ նախարարները վարչապետ Ֆուադ Սիմիրան հայտարարեց, որ «նույնիսկ մեր դախիլիցի հայ մախարարը ուզում է թրքական բանակի Լիբանան գալ»:

Հետևելով թուրք պաշտոնակցի օրինակին ՀՀ-ի պաշտոնաթերթը վճառ հրապարակեց այդ «թարմ լուրը», առանց իսկ դրա ճշտությունը ստուգելու: Ի հարկե, իր ընթերցողին այդ սուտը հավաստեցնելու համար «Ազդակ»-ը շեղում է, որ կապ է հաստատել «Հուրիեթ»-ի խմբագրատան հետ և ստացել նրա հավաստիքը, ուստի և հիմք չունեն կասկածելու:

Ուստի սուտը հրապարակվեց «Ազդակ»-ի հենց առաջին էջի վրա: Նույն

օրը, մախարար ժան Օղասապյանը հանդես եկավ մի հայտարարությամբ, որով հերքում էր այդ լուրը և պնդում, որ ընդհանրապես ոչ ինքը և ոչ էլ որևէ այլ պաշտոնակատար մասնակից չի եղել Սիմիրան-Գյուլ առանձնագրույցներին:

Սակայն հայ մախարարի հերքումը և անգամ կառավարության նիստում թրքական ստորաբաժանման տեղակալմանը նրա, որպես միակ հակառակ, դեմ քվեարկելու փաստը անկարող եղան զգաստացնել դաշնակցական մամուլին:

Հիշեցնենք, որ օգոստոսի 21-ին, թրքական այդ խաղին իր մասնակցությունը բերեց նաև ՀՀ-ի Թեհրանի պաշտոնաթերթ՝ «Ալիք»-ը:

Դաշնակցական մամուլի այս տեսակ մոտեցումը պատճառ դարձավ դրանից քանի որ առաջ միասնական հայտարարությամբ հանդես եկած ավանդական երեք կուսակցություններից երկուսը՝ Ռամկավար ազատական կուսակցությունը և Սոցիալ դեմոկրատ ՀՅԵՂԿԿՄ կուսակցությունը չմասնակցեցին սեպտեմբերի 8-ի համար մախարարական միասնական համահավաքին:

Ինչևէ, հայերի հակառակությունը արդյունք չտվեց, թրքական ստորաբաժանումները հաստատվեցին Լիբանանում: Սակայն ազգային գետնի վրա դաշնակցները ապացուցեցին, որ շատ են տանջվում մախարարի աթոռին իրենց կուսակցին չտեսնելու համար ու դեռ երկար ժամանակ է պետք իրենց, որպեսզի ընդունեն, որ ոչ դաշնակցականն էլ կարող է հայ լինել:

ARAX armenian literary, social and cultural weekly P.O.BOX 16765-1336 TEHRAN-IRAN Tel & Fax: (0098-21) 88832238 E-mail: arax_am@dpimail.net

Մեծարանքի երեկո

Սույն թվի հոկտեմբերի 12-ի երեկոյան, Իրանահայ գրողների միության (ԻԳՄ) նախաձեռնությամբ, Թեհրանի Հայ ակումբի սրահում, տեղի ունեցավ մեծարման երեկո նվիրված բազմակատակ բանասեր, ուսուցիչ, բանաստեղծ, պրպտող և բազմաթիվ գրքերի և հոդվածների հեղինակ Լևոն Գ. Սինասյանի գրական գործունեության 65-ամյակին:

Մեծարման երեկոյի ընթացքում, որին Սպահանի ՀԹ առաջնորդ Ս. Բաբեյն եպիս. Չարյանի գլխավորությամբ, իրենց մասնակցությունն էին բերել մի շարք գրող-բանաստեղծներ, հորեյարի հարազատներն ու նախկին աշակերտներից ոմանք, հավուր պատշաճի ելույթ ունեցան Ս. Բաբեյն եպիս. Չարյանը, ԻԳՄ նախագահ Թորոս Տեր-Հակոբյանը և իրենց սրտի խոսքն ասացին նաև հորեյարի զավակները՝ Արմինե և Սեպուհ Սինասյանները:

Սպահանի ՀԹ առաջնորդն իր խոսքերում իր միջոցով շեշտեց, որ «Նոր Ջուղայի վերջին հիսուն տարիների ազգային-հասարակական կյանքի որևէ ասպարեզ չի կարելի պատկերացնել առանց Լևոն Սինասյանի ներկայության և բերած մասնակցություն»:

Երեկոն համեմված էր նաև գեղարվեստական բաժնով՝ «Ձաթոնք» պարախումբը և «Սիփան» միության Կոմիտաս երգչախումբը իրենց ելույթներով հարստացրին երեկոն: Իսկ հորեյարի բանաստեղծություններից մի քանիսը ասմունքներով հանդես եկան Նուշե հուղավերդյանը և Արմեն Փիրմասիսյանը:

Մենք էլ մեր հերթին շնորհավորում ենք պրն. Լևոն Սինասյանին, իր բեղմնավոր աշխատանքի 65-ամյակի առիթով և մաղթում քաջ առողջություն և նորահուն հաջողություններ:

آرایشگاه سائنا با مدیریت خانم هادی پور آرایش و گریه عروس کاتبه (ایرو، فط لب، فط چشمه) و ارائه کلیه خدمات آرایش و بهداشتی با بهترین کیفیت و مناسب ترین قیمت تهران نو، خیابان زر کش، کوچه خشنود، پلاک ۳، طبقه اول تلفن: ۷۷۲۶۹۴۵۲